

รายงานการวิจัยประเมินผล

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สิงหาคม 2550

371.27 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ร รายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพล
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นพื้นฐาน
กรุงเทพฯ : 2550
156 หน้า
ISBN 978-974-559-997-0
1. การศึกษาชั้นพื้นฐาน-ผลสัมฤทธิ์ 2. ชื่อเรื่อง

รายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนระดับชั้นพื้นฐาน

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 36/2550

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2550

จำนวน 1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
 โทร. 0-2668-7123
 โทรสาร 0-2243-7915

Website : <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์ บริษัท เพลิน สตูดิโอ จำกัด
 อาคาร พีเอ็ม ทาวเวอร์ 731 ชั้น 15
 ถนนอโศก-ดินแดง กรุงเทพฯ 10400
 โทร. 0-2640-5627-8
 โทรสาร 0-2642-9199
 Website : <http://www.phloenstudio.com>

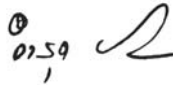
คำนำ

เป้าหมายการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) หรือ กล่าวโดยสรุปได้ว่า เป็นผู้เรียนที่สมบูรณ์ มีคุณภาพ ทั้งเก่ง ดี และมี ความสุขในการเป็นพลเมืองไทยในอนาคต ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ประเด็นความเก่งของผู้เรียนถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งประเทศต้องการเร่ง พัฒนาให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา ประเทศต่อไป

ที่ผ่านมา การตรวจสอบคนเก่งได้กระทำตั้งแต่ผู้เรียนอยู่ในระบบ การศึกษาและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในรูปของการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งในลักษณะของแต่ละโรงเรียนต่างคน ต่างสอบ และการทดสอบระดับชาติที่มีการใช้มาตรวัดหรือแบบทดสอบ ที่เหมือนกันทั้งประเทศ ทำให้ทราบถึงผลการจัดการศึกษาในแง่ของ “ความเก่ง” ค่อนข้างชัดเจน แต่ก็ยังคงมีข้อจำกัดที่ว่า การสอบอาจจะ ยังไม่สะท้อนและครอบคลุมถึงความเก่งทั้งหมดของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักประเมินผลการจัด การศึกษา จึงได้จัดทำโครงการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมอบหมายให้ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ และคณะเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงผลการจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ โดยมุ่ง เน้นประเด็นของ “คนเก่ง” ว่ามีเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญใดที่มีผลต่อ คุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนนั่นเอง

สำนักงานฯ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ บุคคล และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายในส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่ร่วมให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการประเมินผลในครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณบดีกวีจัย และหวังว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการประเมินนี้ไปใช้ประโยชน์ประกอบการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

(นายอำรุง จันทวานิช)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการวิจัยประเมินผล

“ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน”

การวิจัยตามโครงการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและครูผู้สอนและหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,637 แห่ง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 90.0 โรงเรียนเอกชนร้อยละ 5.3 โรงเรียนเทศบาลร้อยละ 2.2 ส่วนที่เหลือเป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย จำนวนครูผู้สอนที่ให้ข้อมูล จำนวน 25,828 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินผลการดำเนินงาน

1.1 ด้านความเป็นนักบริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะของความเป็นนักบริหารด้านต่างๆ 8 ด้านแตกต่างกันไป โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการสื่อสารมากกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และนิสัยในการทำงาน คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน/กรรมการสถานศึกษาในการบริหาร/การเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีผู้บริหารมีลักษณะความเป็นผู้บริหารสูงกว่าเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 85 คือ ด้านความสามารถในการจัดการ และด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านที่มีผู้บริหารผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด คือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งมีผู้บริหารผ่านเกณฑ์เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม มีความเป็นนักบริหารในระดับดี ร้อยละ 79.5 ระดับพอใช้ ร้อยละ 20 ส่วนที่ควรปรับปรุงมีเพียง ร้อยละ 0.5

1.2 ผลการดำเนินงานด้านที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการเรียนการสอนของครู คือ การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน พฤติกรรมด้านลักษณะของครู การพัฒนาตนเองของครู และคุณลักษณะของครู พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 การดำเนินการของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ครูมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน พฤติกรรมครูด้านลักษณะนิสัยที่ดี การพัฒนาตนเอง และคุณลักษณะหรือลักษณะที่ดีของครู

1.4 คุณลักษณะของผู้เรียนจากการประเมินของครูทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน พบว่า โดยเฉลี่ยนักเรียนมีคุณลักษณะหรือลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

1.5 ความเป็นนักบริหารของผู้บริหาร 7 ด้าน (ยกเว้นด้านนิสัยในการทำงาน) และรวมทุกด้าน แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์ พบว่า มีความแตกต่างกันบางด้าน การบริหาร

จัดการของผู้บริหาร พบว่า แตกต่างกันระหว่างสังกัดทั้งสามด้าน แตกต่างกันบางด้านระหว่างที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์

1.6 การดำเนินการด้านการเรียนการสอนของครู 5 ด้าน มีความแตกต่างกันทุกด้านเมื่อจำแนกตามสังกัด และที่ตั้งสถานศึกษา แต่แตกต่างกันบางด้านเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์

1.7 นักเรียนในโรงเรียนที่จำแนกตามสังกัด ที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์ มีคุณลักษณะแตกต่างกัน โดยนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนที่มีนักเรียน 1,201-1,500 คน โรงเรียนอยู่ในภาคตะวันออก มีคุณลักษณะสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัด ที่ตั้ง ขนาดและภาคอื่นๆ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน

2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามี 10 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 6 ตัวแปร คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคกลาง (อิทธิพลทางลบ) การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อิทธิพลทางลบ) ความพอเพียงของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และความพอเพียงของเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 3 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้บริหาร (อิทธิพลทางลบ) สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มีเพียงตัวแปรเดียว คือ คุณลักษณะของครู ตัวแปรทั้ง 10 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประมาณร้อยละ 12

2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามี 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา

3 ตัวแปร คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล และจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและการบริหาร มีเพียงตัวแปรเดียว คือ การที่ผู้บริหารจบทางด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มี 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะของครู และการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน (อิทธิพลทางลบ) ตัวแปรทั้ง 6 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประมาณร้อยละ 10

2.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามี 7 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 4 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล ภาคตะวันออก และจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มี 2 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง และความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มีตัวแปรเดียว คือ คุณลักษณะของครู ตัวแปรทั้ง 7 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประมาณร้อยละ 48

2.4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน พบว่ามี 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 3 ตัวแปร คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน (อิทธิพลทางลบ) การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ (อิทธิพลทางลบ) และการที่โรงเรียนขาดแคลนครู (อิทธิพลทางลบ) ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มีตัวแปรเดียว คือ การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มี 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะของครู และพฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย ตัวแปรทั้ง 6 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน ประมาณร้อยละ 23

2.5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน พบว่า มี 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 4 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง พื้นที่บริเวณโรงเรียน (อิทธิพลทางลบ) จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และความพอเพียงของสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มี 2 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง ตัวแปรทั้ง 6 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน ประมาณร้อยละ 7.1

2.6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา โดยเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 5 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคอีสาน (อิทธิพลทางลบ) การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง การที่โรงเรียนขาดแคลนครู (อิทธิพลทางลบ) จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการที่เป็นโรงเรียนเอกชน อีกสองตัวแปรที่เหลือเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหาร และการบริหารอย่างละหนึ่งตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้หญิง และ การส่งเสริมการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพของสถานศึกษาได้ร้อยละ 18.4

2.7 ผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบด้านต่างๆ กับคุณภาพของสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา สภาพของสถานศึกษา และการบริหารจัดการ ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอน ยกเว้นองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูที่นอกจากจะส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอนแล้วยังส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสถานศึกษาด้วย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
สารบัญ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยนี้	4
ผลการศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 2 วิธีดำเนินการ	13
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	13
ตัวแปรในการวิจัย	14
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	15
การรวบรวมข้อมูล	16
การวิเคราะห์ข้อมูล	16
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	17
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา	18
ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน	
ตอนที่ 2 ผลการประเมินการดำเนินงานของ	27
ผู้บริหารและครูผู้สอน	
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมิน	37
ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีลักษณะต่างกัน	

ตอนที่ 4	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหารครูและ พฤติกรรมการเรียนการสอน กับ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียนและ คุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน	58
ตอนที่ 5	การวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมิน คุณภาพของสถานศึกษา และคุณลักษณะ ของผู้เรียน	66
ตอนที่ 6	การตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของปัจจัยด้านต่างๆ กับคุณภาพของ สถานศึกษา	101
บทที่ 4	สรุป และอภิปรายผลการวิเคราะห์	105
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
	อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล	112

1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือการทำให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์หรือเป็นคนที่มีความดี ทั้งเก่ง ดี และมีความสุขในการเป็นพลเมืองไทยในอนาคต ซึ่งอาจแยกคุณภาพของคนไทยออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือการทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งและเป็นคนดี ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่ผู้เรียนยังอยู่ในระบบการศึกษา ส่วนที่สองคือการทำให้ผู้เรียนมีความสุขนั้น เป้าหมายจริงๆ หมายถึงเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขหรืออาจจะหมายถึงการมีความสุขในระหว่างเรียนด้วยก็ได้

ในการตรวจสอบผลการจัดการศึกษาว่าเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น ส่วนที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือ การตรวจสอบในด้านที่เรียกว่า “เก่ง” เท่านั้น ซึ่งดำเนินการในรูปของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งในรูปของการสอบในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนในลักษณะต่างคนต่างสอบ จนถึงการทดสอบระดับชาติที่ใช้มาตรฐานวัดหรือแบบทดสอบเหมือนกันทั่วประเทศ ทำให้ทราบผลการจัดการศึกษาในส่วนของความ “เก่ง” ค่อนข้างชัดเจน แม้การสอบดังกล่าวอาจจะยังไม่ครอบคลุมความเก่งทั้งหมดของผู้เรียนก็ตาม ส่วนในด้านของความ “ดี” นั้น พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้ “ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณสมบัติอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24(4)) แต่ในกระบวนการตรวจสอบหรือการวัดผลยังไม่มีการวัดกันอย่างจริงจัง

ในระยะหลังหรือที่เรียกกันว่าในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ได้มีการกล่าวถึงความสามารถในการแข่งขันของคนไทยกันมากขึ้น และมีข้อสรุปว่า ความสามารถในการแข่งขันนั้นสามารถเพิ่มขึ้นได้โดยระบบการศึกษา เพราะการศึกษาจะทำให้คนไทยมีคุณภาพมากขึ้นหรือเก่งมากขึ้น ดังนั้นในประเด็นของความเก่งจึงยังคงเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปว่า เป็นคุณสมบัติหนึ่งของคนไทยที่ต้องการให้มีการเร่งพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของคนไทยหรือของประเทศไทยในอนาคต

การที่จะจัดการศึกษาให้ได้ผลตามที่คาดหวังหรือตามที่ต้องการนั้น จำเป็นต้องรู้ว่าอะไรคือปัจจัยสำคัญหรือที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งก็คือคุณภาพของผู้เรียนนั่นเอง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าว จึงให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินการดำเนินการของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูผู้สอน และผลที่เกิดกับผู้เรียน
2. เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียน และผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาด้านผู้เรียน ซึ่งประเมินโดย

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

หน้าที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน การดำเนินการวิจัย จึงประกอบด้วยสองส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1.1 ส่วนที่เป็นการประเมิน ประกอบด้วย

1.1.1 การประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ เกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ความเป็นนักบริหาร ของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาบุคลากร และการ ส่งเสริมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1.2 การประเมินการดำเนินการของครูผู้สอนเกี่ยว กับพฤติการณ์การเรียนการสอน ได้แก่ การสอนแบบที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน การพัฒนาตนเองของครู พฤติกรรมด้านลักษณะของครู และคุณลักษณะของครู

1.1.3 การประเมินผลที่ผู้เรียนได้รับ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คุณลักษณะของผู้เรียน และผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน

1.2 ส่วนที่เป็นการวิจัย ได้แก่การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มี อิทธิพลหรือส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และผลการประเมินด้านผู้เรียน (ประเมินโดย สมศ.)

2. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมหลายสังกัด คือ โรงเรียนประถม ศึกษาและมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน โรงเรียนเอกชน โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียน เทศบาล โรงเรียนพระปริยัติธรรมสายสามัญในสังกัดสำนักงานพระพุทธ ศาสนาแห่งชาติ และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน

3. การดำเนินการวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปลายปีการศึกษา 2548 ยกเว้นข้อมูลที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการประเมินคุณภาพของ สมศ. ใช้ข้อมูลย้อนหลัง (โดยมีข้อตกลงว่า ข้อมูลของสถานศึกษาที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในช่วง 2-3 ปี ไม่มีผลต่อผลการวิเคราะห์ทางสถิติ)

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการทดสอบระดับชาติที่ดำเนินการโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2546 ซึ่งในการวิจัยนี้ใช้แทนส่วนหนึ่งของคุณภาพของสถานศึกษาในปีที่วิจัย

คุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง ลักษณะที่ดีหรือลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด ความซื่อสัตย์ การทำงานเป็นทีม การยอมรับฟังผู้อื่น รักการอ่าน ความมานะอดทน ความละเอียดรอบคอบ ความกล้าแสดงออก เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะรวมๆ หรือเป็นลักษณะส่วนใหญ่ของนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยครูทั้งหมดในโรงเรียนเป็นผู้ประเมิน

คุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน หมายถึง ผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยนำผลการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนทุกมาตรฐานมาเฉลี่ย

ผลการศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2543 มีการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า เป็นตัวแทนของครูทั่วประเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ในระดับมาก (เทียบได้กับครูต้นแบบ/ครูแห่งชาติ) ประมาณร้อยละ 22.3 ของครูทั้งหมด ระดับปานกลาง (สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครูทั้งหมด) มีประมาณร้อยละ 30.5 ระดับต่ำมีร้อยละ 31.6 และระดับต่ำมากมีร้อยละ 15.6

ถ้าพิจารณารวมเป็นสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยใช้ค่าเฉลี่ยของครูทั้งหมดในแต่ละสถานศึกษาเป็นคะแนนของสถานศึกษา พบว่า มีสถานศึกษาที่ครูมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากมีเพียงร้อยละ 15.0 ระดับปานกลางร้อยละ 76.8 ระดับน้อยร้อยละ 7.7 และระดับน้อยมากร้อยละ 0.5

ผลจากการประเมินตนเองของครู พบว่า มีครูที่มีพฤติกรรมการสอนในระดับดีมาก (เทียบได้กับครูแห่งชาติ/ครูต้นแบบ) ประมาณร้อยละ 10.8 ของครูทั้งหมด ระดับดี (สูงกว่าค่าเฉลี่ยของครูทั้งหมด) ประมาณร้อยละ 43.2 ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด ส่วนครูที่มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับต่ำ และอยู่ในระดับต่ำมาก มีร้อยละ 29.8 และร้อยละ 16.3 ตามลำดับ

ถ้าพิจารณาเป็นรายสถานศึกษา (โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของครูทั้งหมดในแต่ละสถานศึกษาแต่ละแห่ง) พบว่า มีโรงเรียนที่ครูมีพฤติกรรมการสอนตามแนวผู้เรียนสำคัญที่สุดอยู่ในระดับดีมากประมาณร้อยละ 5.7 ระดับดี ร้อยละ 72.8 ระดับต่ำร้อยละ 21.1 และที่อยู่ในระดับต่ำมากมีเพียงร้อยละ 0.4

ในปี 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาชั้น

พื้นฐาน ผลการประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา ตาม การรับรู้หรือความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับ มาก 6 เรื่อง และระดับปานกลาง 3 เรื่อง โดยเรื่องที่ผู้บริหารสถาน ศึกษาประเมินว่าดำเนินการมากเป็นอันดับแรก คือ ความตระหนักใน เรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในสถาน ศึกษา การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และความพร้อมของสถาน ศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ส่วนเรื่องที่มีการดำเนินการน้อยเมื่อ เทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อดำเนินการปฏิรูป การเรียนรู้ การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน และการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน

ในส่วนของครูผู้สอน พบว่า จากการประเมินของครู/อาจารย์ใน สถานศึกษา ได้ผลแตกต่างจากการประเมินของผู้บริหารในด้านของ ระดับค่าเฉลี่ย แต่ลำดับของการดำเนินงานมากอันดับที่ 1 และ 2 มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ เรื่องที่เห็นว่าได้ดำเนินการหรือได้ผลมาก เป็นอันดับ 1 คือ เรื่องความตระหนักในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ รอง ลงมาคือการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนที่ดำเนินการได้ น้อยเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากร และการมี ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งก็สอดคล้องกับการประเมินของ ผู้บริหารทั้งสองอันดับ ส่วนในเรื่องอื่นๆ ได้ผลใกล้เคียงกัน

ผลการประเมินตามการรับรู้ของกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครองนักเรียน พบว่า เรื่องที่สองกลุ่มนี้เห็นว่า สถานศึกษาดำเนิน การได้มากกว่าเรื่องอื่นๆ คือ การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิรูป การเรียนรู้ รองลงมา คือ กระบวนการเรียนการสอนหรือกระบวนการ เรียนรู้ของครู การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน การส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ และความพร้อมของสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวดำเนินในระดับมาก ส่วนเรื่องที่เห็นว่ามีการดำเนินการ

น้อยกว่า เมื่อเทียบกับ 5 เรื่องที่กล่าวแล้ว คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสองเรื่องนี้มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งประเมินโดยนักเรียน จำแนกออกเป็น 6 เรื่อง พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนเห็นว่า 2 เรื่อง มีการดำเนินงานได้มากในระดับใกล้เคียงกัน คือ การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนและความพร้อมของทรัพยากรรองลงมา คือ ความพร้อมของสถานศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ และเรื่องที่นักเรียนเห็นว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ คือ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน แต่ผลการดำเนินงานก็ยังอยู่ในระดับมาก

ผลการสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการประเมินด้านต่างๆ จากการประเมินของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่ม พบว่า มีถึง 8 เรื่องที่ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 4 เรื่อง อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่ผลการประเมินที่ได้อันดับสูงสุดเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ ความสำเร็จของผู้บริหารในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งหมายถึง ครู/อาจารย์ในสถานศึกษานั้นเอง การปฏิบัติตามแผนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดและความพร้อมของครู ผลที่ผู้เรียนได้รับ และความพร้อมของสถานศึกษา ส่วนเรื่องที่ทำเนิการได้น้อยหรือได้ผลน้อยเมื่อเทียบกับเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อการสนับสนุนด้านทรัพยากร และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

นอกจากการประเมินผลการดำเนินงานตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้แล้ว ยังมีการวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ โดยจำแนกการวิเคราะห์เป็นรายสังกัด พบว่า มีปัจจัยย่อยเพียง 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย

การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ ในทุกสังกัด กระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดมีอิทธิพล ต่อผลที่ผู้เรียนได้รับใน 2 สังกัด (สพข. และ กรมสามัญศึกษา) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่ามีอิทธิพลในสังกัดเทศบาล และ กรุงเทพมหานคร ส่วนความพร้อมของโรงเรียน พบอิทธิพลในกลุ่ม โรงเรียนเอกชน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมของทุกปัจจัยในแต่ละสังกัด พบว่า ใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลปัจจัยด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ โดย ปัจจัยทั้งสองร่วมกันอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับ ประมาณร้อยละ 46.72 ซึ่งเป็นปริมาณสูงสุด รองลงมาคือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหลัก ผู้เรียนสำคัญที่สุด และการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน สามารถ อธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับประมาณร้อยละ 43.42 ถัดมาคือสถานศึกษา เอกชน พบว่า ปัจจัยด้านความพร้อมของสถานศึกษาและด้านการ ประเมินผลแนวใหม่ อธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับได้ประมาณร้อยละ 40.61

สำหรับในสังกัดอื่น พบอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ เพียง 1-2 ปัจจัย แต่ความสามารถในการอธิบายผลที่ผู้เรียนได้รับ เมื่อรวมกันมีไม่ถึง ร้อยละ 40

ผลการประเมินหรือการทดสอบระดับชาติ ตั้งแต่ปี 2544-2546 ซึ่ง ในแต่ละปี มีสถานศึกษาเกือบ 30,000 แห่ง เข้าร่วมในการสอบ โดยมี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าสอบในแต่ละปีเกือบ 1 ล้านคน ส่วน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีโรงเรียนเข้าสอบมากกว่าหนึ่งหมื่นโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบมีประมาณเจ็ดแสนคน เมื่อนำผลการทดสอบ มาพิจารณาเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน สังกัด ที่ตั้งสถานศึกษา พบว่า (สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2548)

1. โรงเรียนเอกชนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนในสังกัด/ประเภทอื่นๆ ทั้งรายวิชาและรวม ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษา 2544 2545 และ 2546 ยกเว้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปี 2546 พบว่า โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่น ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ต่ำในระดับประถมศึกษา สำหรับในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

ในช่วงปีการศึกษา 2544-2546 พบว่า โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีแนวโน้มดีขึ้น ในขณะที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง

2. โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้แก่ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ที่สุด (มีนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป) และใหญ่มาก (นักเรียน 1,501-2,499 คน) รองลงมาคือโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก และขนาดเล็ก ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคือโรงเรียนที่มีขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ (นักเรียน 601 ถึง 1,500 คน)

แนวโน้มในช่วงปี 2544-2546 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กๆ มีแนวโน้มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ในขณะที่โรงเรียนขนาดตอบใหญ่มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภออื่นๆ เกือบทุกวิชาและทุกชั้น ยกเว้นวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2546 ที่พบแนวโน้มตรงกันข้าม

4. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคอื่นๆ รวมทั้งโรงเรียนที่อยู่ใน

ภาคที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร ก็มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนในภาคอื่นด้วย นอกจากนี้ยังพบอีกว่าโรงเรียนในกรุงเทพฯ/ปริมณฑลยังมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในปี 2546 ในขณะที่โรงเรียนในภาคอื่น มีแนวโน้มลดลง

เมื่อปี 2536 ได้มีผู้ศึกษาลักษณะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับรางวัลโรงเรียนดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รางวัลโรงเรียนดีเด่นส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล/สุขาภิบาล มีครู 9-18 คน ผู้บริหารมีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป และการปฏิบัติการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน (สุรเสน ทังทอง, 2536) และในปีเดียวกัน สุรินทร์ เนียมสุวรรณ (2536) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอที่มีคุณภาพนักเรียนต่ำกับคุณภาพนักเรียนสูง และระหว่าง โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน แต่ต่างกันระหว่างโรงเรียน ขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ เฉพาะด้านการบริหารวิชาการ

ในปี 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้อันของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขั้นพื้นฐานทุกสังกัดมากกว่า 1,500 โรงเรียน และได้ดำเนินการซ้ำในกลุ่มตัวอย่างเดิม อีกในปี 2545 ผลการประเมินพบว่า 1) มีการปฏิรูปการเรียนรู้อันภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มครู/อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อันในระดับมาก และนักเรียนได้รับผลจากการปฏิรูปในระดับมากด้วย 2) มีความก้าวหน้าในการปฏิรูป

การเรียนรู้ที่ยืดหลักกว่า **“ผู้เรียนสำคัญที่สุด”** ในช่วงปี 2543-2544 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มครู/อาจารย์ที่สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ มีครู/อาจารย์จำนวนหนึ่งที่มีการพัฒนากระบวนการสอน หรือ กระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

3) การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ยืดหลักกว่า **“ผู้เรียนสำคัญที่สุด”** ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ตามแนวปฏิรูปการศึกษาจริง และอยู่ในระดับที่น่าพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545)

บทที่ 1

2

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ คือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดทั่วประเทศ ซึ่งมีประมาณ 35,000 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดจำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไว้ไม่ต่ำกว่า 2,000 แห่ง ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ (ที่ระดับความเชื่อมั่นในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 99 มีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าไม่เกินร้อยละ 5)

วิธีการเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. จำแนกสถานศึกษาทั้งหมดตามภาคภูมิศาสตร์ คือ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

2. ในแต่ละภาค จำแนกสถานศึกษาตามสังกัด/ประเภท คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เทศบาล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจระเวนชายแดน และโรงเรียนเอกชน

3. ในแต่ละสังกัดเลือกโรงเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของโรงเรียนที่มีในแต่ละสังกัด โดยให้กระจายตามขนาดโรงเรียนในแต่ละกลุ่มด้วย

จำนวนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างกำหนดไว้ประมาณ 1.75 เท่าของจำนวนที่ต้องการ คือประมาณ 3,500 โรงเรียน (จำนวนที่รวบรวมข้อมูลได้คือ 2,637 โรงเรียน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ แต่มีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลในบางรายการไม่ครบถ้วน ในการวิเคราะห์บางรายการจึงมีจำนวนไม่ครบ)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การประเมินเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตัวแปรอิสระคือ สังกัดของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ที่ตั้งโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์

ตัวแปรตามคือ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ ความเป็นนักบริหารของผู้บริหาร การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารและผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูผู้สอน

2. การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ

ตัวแปรอิสระ คือ

1) สภาพของสถานศึกษา ได้แก่ สังกัดของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ที่ตั้งโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์ ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอและจังหวัด พื้นที่บริเวณโรงเรียน ความพอเพียงของสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา อัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวนแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

2) ลักษณะของผู้บริหารและการดำเนินการบริหาร ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ ประสบการณ์ในการบริหาร ระดับการศึกษา สาขา/วิชาเอก ความเป็นนักบริหาร 8 ด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ผลการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ การสอนแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน การพัฒนาตนเองของครู พฤติกรรมด้านลักษณะของครู และคุณลักษณะของครู

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6) คุณลักษณะของผู้เรียน และผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน (ประเมินโดย สมศ.)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบประเมินความเป็นนักบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบประเมินเป็นการกำหนดสถานการณ์หรือสอบถามข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงของผู้บริหาร (ไม่ใช่การให้ประเมินตนเอง) ผู้ตอบแบบประเมินคือผู้บริหารสถานศึกษา

2. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร

3. แบบสอบถามครูผู้สอน เป็นการสอบถามพฤติกรรมการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน คุณลักษณะของครู และคุณลักษณะ (หรือลักษณะที่พึงประสงค์) ของผู้เรียน ผู้ให้ข้อมูลคือครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้ ยังมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบนักเรียน และผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน ซึ่งได้จากฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ โดยตรง

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีส่งแบบสอบถามทั้งสามฉบับไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีคำชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้ว ส่งกลับมายังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ และหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาระหว่างสังกัดขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง และภาคภูมิศาสตร์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

4. การวิเคราะห์หาปัจจัยหรือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลที่เกิดกับผู้เรียน (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน) ใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

3

ตอนที่ 3

wanarivikra: h'x'oyua

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์หลักสองประการ คือเพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และเพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลที่ผู้เรียนได้รับ ซึ่งแบ่งเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ในการรายงานผลการวิจัยจึงแบ่งเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินการดำเนินงานของผู้บริหารและครูผู้สอน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีลักษณะต่างกัน

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร ครู และพฤติกรรมการเรียนการสอน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา และคุณลักษณะของผู้เรียน

ตอนที่ 6 การตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านต่างๆ กับคุณภาพของสถานศึกษา

ดังจะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนเป็นลำดับไปดังนี้

ตอนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ประกอบด้วย สังกัดของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ที่ตั้งโรงเรียน ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอ และจังหวัด ความพอเพียงของอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ อายุราชการ ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ความเป็นนักบริหาร และพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษา

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครู ประกอบด้วย พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และคุณลักษณะของครู

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และคุณลักษณะของผู้เรียน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามสังกัด/หน่วยงานที่จัดการศึกษา

สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	2,363	89.6
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (โรงเรียนเอกชน)	140	5.3
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	33	1.3
สำนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนเทศบาล)	59	2.2
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	9	0.3
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและสังกัดอื่น	33	1.3
รวม	2,637	100.0

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณร้อยละ 90 โรงเรียนเอกชนร้อยละ 5.3 โรงเรียนเทศบาลร้อยละ 2.2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและสังกัดอื่น กลุ่มละร้อยละ 1.3 สำหรับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีเพียง 9 โรงเรียน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 120 คน	1,041	39.5
121-300 คน	865	32.8
301-600 คน	472	17.9
601-900 คน	103	3.9
901-1,200 คน	55	2.1
1,201-1,500 คน	25	0.9
1,501-2,499 คน	40	1.5
2,500 คนขึ้นไป	36	1.4
รวม	2,637	100.0

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือประมาณร้อยละ 39.5 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 121-300 คน มีประมาณร้อยละ 33 ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 10 เป็นโรงเรียนที่มีขนาดกลาง จนถึงขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ แต่ละกลุ่มมีตั้งแต่ร้อยละ 1 ถึงร้อยละ 4 โดยประมาณ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน

ที่ตั้งโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ในอำเภอเมือง	475	18.0
ในอำเภออื่นๆ	2,162	82.0
รวม	2,637	100.0

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 82 ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมือง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามภาคที่ตั้งโรงเรียน

ที่ตั้งโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพฯ/ปริมณฑล	187	7.1
ภาคกลาง	420	15.9
ภาคตะวันออก	136	5.2
ภาคตะวันตก	140	5.3
ภาคเหนือ	303	11.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,072	40.7
ภาคใต้	379	14.4
รวม	2,637	100.0

เมื่อจำแนกตามที่ตั้งโดยแยกเป็นภาคภูมิศาสตร์ต่างๆ พบว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 40.7 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาเป็นโรงเรียนที่อยู่ในภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือ ซึ่งมีประมาณร้อยละร้อยละ 15.9 14.4 และ 11.5 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก ซึ่งมีจำนวนรวมกันประมาณร้อยละ 17.6

สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีผู้บริหารจำนวนหนึ่ง (ประมาณร้อยละ 22) ไม่ได้ตอบแบบสอบถามดังกล่าว จำนวนของผู้บริหารที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องจึงเหลือเพียง 2,049 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารจึงใช้จำนวนดังกล่าวเป็นฐานในการคำนวณ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	1795	87.6
หญิง	249	12.2
ไม่ระบุ	5	0.2
รวม	2,049	100.0

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเพศชาย ร้อยละ 87.6 ผู้บริหารที่เป็นเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 12.2 ผู้บริหารที่ไม่ระบุมีเพียง 5 ราย

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามอายุของผู้บริหารสถานศึกษา

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	71	3.5
31-40 ปี	117	5.7
41-50 ปี	1,007	49.1
51-60 ปี	854	41.7
รวม	2,049	100.0

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี ซึ่งมีประมาณร้อยละ 49 รองลงมาอยู่ในกลุ่ม

อายุ 51-60 ปี มีประมาณร้อยละ 42 ส่วนผู้บริหารที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีรวมกันเพียงร้อยละ 9.2

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามอายุราชการของผู้บริหาร สถานศึกษา

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
6-10 ปี	140	6.8
11-15 ปี	83	4.1
16-20 ปี	186	9.1
21-25 ปี	920	44.9
26-30 ปี	623	30.4
31 ปีขึ้นไป	97	4.7
รวม	2,049	100.0

ในด้านอายุราชการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ประมาณร้อยละ 45 มีอายุราชการ 21-25 ปี รองลงมาคือผู้บริหารที่มีอายุราชการ 26-30 ปี มีร้อยละ 30.4 กลุ่มผู้บริหารที่มีอายุราชการไม่เกิน 20 ปี มีรวมกันประมาณร้อยละ 9.1 ส่วนผู้บริหารที่มีอายุราชการมากกว่า 30 ปี มีประมาณร้อยละ 4.7

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษา

ประสบการณ์ในการบริหาร	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 ปี	650	24.6
6-10 ปี	413	15.7
11-15 ปี	267	10.1
16-20 ปี	315	11.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประสบการณ์ในการบริหาร	จำนวน	ร้อยละ
21-25 ปี	230	8.7
26-30 ปี	112	4.2
31 ปีขึ้นไป	62	2.4
รวม	2,049	100.0

บทที่ 3

ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มใหญ่ที่สุดคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารไม่เกิน 5 ปี ซึ่งมีประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนผู้บริหารทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์บริหาร 6-10 ปี มีร้อยละ 15.7 ส่วนที่เหลือ จำนวนของแต่ละกลุ่มจะลดลงเมื่อมีประสบการณ์บริหารมากขึ้น

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาปัจจุบัน

จำนวนปีที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5 ปี	1,318	64.3
6-10 ปี	409	20.0
11-15 ปี	161	7.9
16-20 ปี	83	4.1
21-25 ปี	43	2.1
26-30 ปี	23	1.1
31 ปีขึ้นไป	12	0.6
รวม	2,049	100.0

ผู้บริหารสถานศึกษาเกือบสองในสามของจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นผู้บริหารของโรงเรียนที่บริหารอยู่ในปัจจุบันมาแล้วไม่เกิน 5 ปี อีกร้อยละ 20 เป็นผู้บริหารโรงเรียนปัจจุบันมาแล้ว

6-10 ปี ผู้บริหารที่ยังคงเป็นผู้บริหารอยู่ในโรงเรียนเดิมจนถึงปัจจุบันมานานกว่า 10 ปี มีประมาณร้อยละ 8

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสถานศึกษา

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	1,014	49.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1,035	50.5
รวม	2,049	100.0

ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กับกลุ่มที่จบสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 49.5 และ 50.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามสาขา/วิชาเอกที่จบการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

สาขา/วิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
การบริหารการศึกษา	1,273	62.1
การศึกษา/ครุศาสตร์	505	24.7
สาขาอื่นๆ	205	10.0
ไม่ระบุ	66	3.2
รวม	2,049	100.0

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 62 จบการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง ร้อยละ 24.7 จบสาขาการศึกษาที่ไม่ใช่การบริหารการศึกษา ส่วนผู้บริหารที่จบสาขาอื่น ๆ มีร้อยละ 10

ตารางที่ 12 ค่าสถิติพื้นฐานของรายการ/ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

รายการ/ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ระยะทางจากโรงเรียนถึงที่ตั้งอำเภอ (ก.ม.)	0.1	85	12.47	10.48
2. ระยะทางจากโรงเรียนถึงตัวจังหวัด (ก.ม.)	0.1	200	50.16	36.05
3. พื้นที่บริเวณโรงเรียนทั้งหมด (ไร่)	1	713	20.71	36.00
4. ความพอเพียงของสถานที่/อุปกรณ์ต่างๆ (รวม)	0	2	0.78	0.54
4.1 ความพอเพียงของห้องเรียน	0	2	1.00	0.34
4.2 ความพอเพียงของหนังสือในห้องสมุด	0	2	1.14	0.41
4.3 ความพอเพียงของห้องทดลองวิทยาศาสตร์	0	2	1.02	0.84
4.4 ความพอเพียงของห้องเรียนภาษาอังกฤษ	0	2	0.86	0.83
4.5 ความพอเพียงของโรงฝึกพลศึกษา	0	2	0.26	0.60
4.6 ความพอเพียงของสนามกีฬา	0	2	1.28	0.66
4.7 ความพอเพียงของแปลงเกษตร	0	2	1.21	0.76
4.8 ความพอเพียงของเครื่องคอมพิวเตอร์	0	2	0.78	0.54
5. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์	0	333	14.79	33.19
6. อัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์	1.00	294.00	21.68	25.35

สำหรับข้อมูลที่ได้จากตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1. โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ห่างจากที่ตั้งอำเภอ ตั้งแต่ไม่ถึง 1 กิโลเมตรจนถึงที่อยู่ไกลที่สุดถึง 85 กิโลเมตร เฉลี่ยแล้วโรงเรียนแต่ละโรงเรียนอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 12.5 กิโลเมตร

2. ถ้านับระยะทางจากโรงเรียนถึงตัวจังหวัด โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ห่างจากตัวจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ตั้งแต่ไม่ถึง 1 กิโลเมตรจนถึงที่อยู่ไกลที่สุดถึง 200 กิโลเมตร เฉลี่ยแล้วโรงเรียนแต่ละโรงเรียนอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 50 กิโลเมตร

3. พื้นที่บริเวณโรงเรียน มีตั้งแต่ 1 ไร่ จนถึง 713 ไร่ โดยเฉลี่ยแต่ละโรงเรียนมีพื้นที่ประมาณ 21 ไร่

4. ความพอเพียงของสถานที่ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีรายการย่อย 8 รายการ พบว่ารายการที่มีความพอเพียงมากที่สุดเมื่อเทียบกับรายการอื่น คือ สนามกีฬา แปลงเกษตร หนังสือในห้องสมุด และห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยของความพอเพียงน้อยที่สุด คือ โรงฝึกพลศึกษา โดยสรุป เกือบทุกรายการ โรงเรียนมีความพอเพียงในระดับปานกลาง ยกเว้นโรงพลศึกษาเพียงรายการเดียว ที่มีความพอเพียงในระดับน้อย ในภาพรวมของความพอเพียงดังกล่าวจึงอยู่ในระดับปานกลาง

5. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในแต่ละโรงเรียน พบว่า มีจำนวนแตกต่างกันมากในแต่ละโรงเรียน กล่าวคือ บางโรงเรียนยังไม่มีเลยแม้แต่เครื่องเดียว จนถึงบางโรงเรียนมีมากกว่า 300 เครื่อง โดยเฉลี่ยแต่ละโรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนประมาณ 15 เครื่อง

6. เมื่อนำจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ มาคำนวณร่วมกับจำนวนนักเรียน เป็นอัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ พบว่า มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1.0 (เครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่องต่อนักเรียน 1 คน) จนถึง 294.0 (คอมพิวเตอร์ 1 เครื่องต่อนักเรียน 294 คน)

ตอนที่ 2

ผลการประเมินการดำเนินงานของผู้บริหารและครูผู้สอน

บทที่ 3

ผลการดำเนินงานของผู้บริหาร หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินการ โดยผู้บริหารหรือเป็นผลที่เกิดจากการบริหารจัดการ ส่วนการดำเนินงานของครู หมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการ รวมถึงคุณลักษณะของผู้บริหาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและผลการประเมินการดำเนินงานของผู้บริหารและครู ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ค่าสถิติพื้นฐานของรายการ/ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา

รายการ/ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อายุของผู้บริหาร	30	60	48.64	6.49
2. อายุราชการของผู้บริหาร	10	41	26.29	7.34
3. ประสบการณ์ในการบริหารทั้งหมด	1	38	12.09	9.04
4. ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนปัจจุบัน	1	36	5.82	5.96
5. คะแนนรวมความเป็นนักบริหาร	81	181	134.79	12.59
5.1 คะแนนความสามารถในการสื่อสาร	8	25	18.51	2.77
5.2 คะแนนความเชื่อมั่นในตัวเอง	8	25	16.65	2.53
5.3 คะแนนความมีมนุษยสัมพันธ์	8	25	17.92	2.78
5.4 คะแนนนิสัยในการทำงาน	6	25	17.36	3.24
5.5 คะแนนความสามารถในการจัดการ	9	24	16.67	1.96
5.6 คะแนนความยืดหยุ่น	7	25	16.12	2.71
5.7 คะแนนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	6	23	14.21	2.07
5.8 คะแนนภาวะผู้นำ	5	25	17.32	3.05

สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ส่วนหนึ่งได้ข้อมูลจากผู้บริหาร โดยตรง (รายการ 5.1-5.5) และอีกส่วนหนึ่งได้จากครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ (รายการที่ 5.6-5.8) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นปรากฏดังนี้

1. อายุของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 30 ปี จนถึง 60 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.6 ปี

2. อายุราชการของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปี จนถึง 41 ปี อายุราชการโดยเฉลี่ยประมาณ 26.3 ปี

3. ประสบการณ์ในการบริหารทั้งหมด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารมา แล้วตั้งแต่ 1 ปี จนถึง 38 ปี โดยเฉลี่ยผู้บริหารแต่ละคนมีประสบการณ์ในการบริหารคนละ 12 ปี

4. ประสบการณ์ในการบริหารที่โรงเรียนปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียนปัจจุบันมาแล้วตั้งแต่ 1 ปี จนถึง 36 ปี โดยเฉลี่ยเป็นผู้บริหารของโรงเรียนปัจจุบันประมาณ 5.8 ปี

5. ความเป็นนักบริหารของผู้บริหาร จากการประเมินความเป็นนักบริหาร 8 ด้านย่อย พบว่า ผู้บริหารแต่ละคนได้คะแนนความเป็นนักบริหารด้านต่างๆ แตกต่างกันไป คะแนนต่ำสุดของผู้บริหาร ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ มีผู้ได้คะแนนต่ำสุดเพียง 5 คะแนน ในขณะที่ด้านอื่นๆ มีคะแนนต่ำสุดตั้งแต่ 6-9 คะแนน ส่วนคะแนนสูงสุดมีผู้ได้คะแนนเต็ม (25 คะแนน) เกือบทุกด้าน ยกเว้นเพียงสองด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการจัดการ

สำหรับความเป็นนักบริหารโดยเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านความสามารถในการสื่อสาร รองลงมาคือด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านนิสัยในการทำงาน และด้านภาวะผู้นำตามลำดับ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อย่างไรก็ตาม ในการแปลความหมายความเป็นนักบริหารนี้ ได้มีเกณฑ์ที่กำหนดโดยสถาบันในต่างประเทศ (ที่เป็นที่มาของแบบประเมินที่นำมาใช้) ซึ่งแต่ละด้านมีเกณฑ์สูง-ต่ำแตกต่างกันไป การแปลความหมายจึงต้องเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

unt 3

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความเป็นนักบริหารของผู้บริหาร

ความเป็นนักบริหาร	ต่ำกว่าเกณฑ์		สูงกว่าเกณฑ์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถในการสื่อสาร	228	13.5	1,461	86.5	1,689	100.0
ความเชื่อมั่นในตนเอง	1,279	75.8	410	24.2	1,689	100.0
ความมีมนุษยสัมพันธ์	708	41.9	981	58.1	1,689	100.0
นิสัยในการทำงาน	642	38.0	1,047	62.0	1,689	100.0
ความสามารถในการจัดการ	188	11.1	1,501	88.9	1,689	100.0
ความยืดหยุ่น	463	27.4	1,226	72.6	1,689	100.0
ความคิดริเริ่ม	1,656	98.0	33	1.9	1,689	100.0
ความเป็นผู้นำ	1,278	75.7	411	24.3	1,689	100.0

เมื่อนำคะแนนจากการประเมินมาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานแต่ละด้าน (ของต่างประเทศ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุดในด้านความสามารถในการจัดการ และความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งทั้งสองด้านมีผู้บริหารผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 รองลงมาคือด้านความยืดหยุ่น และ นิสัยในการทำงาน (ผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 60) ส่วนด้านที่มีผู้บริหารผ่านเกณฑ์น้อยที่สุดคือ ด้านความคิดริเริ่ม ซึ่งมีผู้บริหารสามารถผ่านเกณฑ์เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น

ตารางที่ 15 ผลการประเมินความเป็นนักบริหารของผู้บริหารโดยรวม

ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
ควรปรับปรุง	9	0.5
พอใช้	338	20.0
ดี	1,340	79.5
รวม	1,687	100.0

ความเป็นนักบริหารโดยรวม เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด (เกณฑ์ของต่างประเทศ) พบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะของความเป็นนักบริหารอยู่ในระดับดีถึงเกือบร้อยละ 80 ที่อยู่ในระดับพอใช้มีประมาณ 1 ใน 4 ของผู้บริหารทั้งหมด และที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงมีเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น

ตารางที่ 16 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการ ของผู้บริหาร	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่า เฉลี่ย	ความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงาน
การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชน	2.36	4.91	3.68	0.36	มาก
การพัฒนาบุคลากร	2.43	5	3.82	0.37	มาก
การส่งเสริมการเรียน การสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ	2.38	4.98	3.77	0.34	มาก

นอกจากการประเมินความเป็นนักบริหารของผู้บริหารแล้ว ยังมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของผู้บริหารอีก 3 เรื่อง ดังปรากฏในตารางข้างต้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารมีการดำเนินการในด้าน

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาบุคลากรมากกว่าอีกสองด้าน รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่ทั้งสามด้านมีการดำเนินการในระดับ “มาก” เหมือนกัน

บทที่ 3

ตารางที่ 17 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินการของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเรียนการสอน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการดำเนินงาน
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.38	4.93	3.71	0.31	มาก
การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน	2.25	5.00	3.71	0.31	มาก
พฤติกรรมด้านลักษณะของครู	2.50	5.00	4.21	0.32	มาก
การพัฒนาตนเองของครู	2.50	5.00	4.00	0.32	มาก
คุณลักษณะของครู	2.14	4.92	3.65	0.30	มาก

ในด้านการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูและคุณลักษณะของครู พบว่า ครูมีการดำเนินการในระดับ “มาก” ทุกรายการรวมทั้งด้านคุณลักษณะของครู ด้านที่ดำเนินการมากกว่าด้านอื่นๆ คือด้านพฤติกรรมด้านลักษณะของครู รองลงมาคือด้านการพัฒนาตนเองของครู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นคือ คุณลักษณะของครู

ตารางที่ 18 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของ
ผู้เรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	ค่า ต่ำสุด*	ค่า สูงสุด*	ค่า เฉลี่ย*	ความ เบี่ยงเบน*	ผลการทดสอบ $H_0 : \mu = 50$	
					t	Sig.
ผลการทดสอบชั้น ป.6	30.95	85.22	50.33	8.95	1.567	0.117
ผลการทดสอบชั้น ม.3	31.31	93.8	50.78	10.46	2.062	0.040
ผลการทดสอบชั้น ม.6	33.99	99.5	50.83	11.95	0.996	0.320
คุณลักษณะของนักเรียน	2.20	5.00	3.65	0.29		

*คะแนนผลการทดสอบทั้งสามระดับ อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน ที (T-score)

คะแนน ที คือ คะแนนมาตรฐานชนิดหนึ่ง ที่แปลงมาจากคะแนนดิบหรือคะแนนดั้งเดิม โดยการเปลี่ยนคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Standard score หรือ Z-score) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยทั้งประเทศเท่ากับ 0 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1 ซึ่งคะแนนมาตรฐานที่แปลงแล้วจะมีทั้งค่าบวกและค่าลบ จึงเปลี่ยนคะแนนมาตรฐานดังกล่าวมาเป็นคะแนน ที ซึ่งจะมีค่าเฉลี่ยทั้งประเทศเท่ากับ 50 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10 (โดยคำนวณจากสูตร $T = 10Z + 50$)

เนื่องจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในระดับการศึกษาทั้งหมด ถ้าการเลือกตัวอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทั้งสามระดับของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ควรจะใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด (คะแนนที เท่ากับ 50) ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 3 ระดับ/ชั้น ตามตารางข้างต้นมีค่าไม่ต่างกับ 50 (ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงหรือไม่แตกต่างจากกลุ่มประชากร (ผลการสุ่มตัวอย่างไม่ลำเอียง)

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนคุณลักษณะของผู้เรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามการรับรู้ของครูทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน มีคุณลักษณะหรือมีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ “มาก”

บทที่ 3

ตารางที่ 19 ผลการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงาน ของผู้บริหาร	ผลการประเมิน					ค่าเฉลี่ย	ระดับ/ ผลการ ประเมิน
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชน	0	0.4	28.4	70.1	1.1	3.68	มาก
การพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียน	0	0.3	17.5	79.8	2.4	3.82	มาก
การส่งเสริมการสอนที่ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ	0	0.2	19.8	78.5	1.5	3.77	มาก

ผลการประเมินการดำเนินงานของผู้บริหาร พบว่า ทั้งสามรายการมีผู้บริหารที่ดำเนินการในระดับมากเกินกว่าร้อยละ 70 ทั้งสามรายการ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยก็พบว่า ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งสามรายการโดยการดำเนินงานทางด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมีการดำเนินการมากกว่าอีกสองรายการ

ตารางที่ 20 ผลการดำเนินงานของครูผู้สอน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงาน ของครูผู้สอน	ผลการประเมิน					ค่าเฉลี่ย	ระดับ/ ผลการ ประเมิน
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การสอนแบบยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ	0	0.1	22.5	76.3	1.1	3.71	มาก
การประเมินพัฒนาการ ของผู้เรียน	0	0.2	22.3	76.3	1.2	3.71	มาก
พฤติกรรมด้านลักษณะ ของครู	0	0	2.8	82.6	14.6	4.21	มาก
การพัฒนาตนเองของครู	0	0	6.6	89.9	3.5	4.00	มาก
คุณลักษณะของครู	0	0.2	30.0	69.2	0.6	3.65	มาก

ผลการดำเนินงานของครูในด้านการเรียนการสอนรวมทั้งคุณลักษณะของครู พบว่า พฤติกรรมด้านลักษณะของครูมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือด้านการพัฒนาตนเองของครู และด้านการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนกับการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับมากก็คือ คุณลักษณะของครู

ตารางที่ 21 ค่าสถิติพื้นฐานของรายการ/ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับครูและพฤติกรรมการเรียนการสอน

รายการ/ตัวแปร	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่า เฉลี่ย	ความเบี่ยง เบนมาตรฐาน
1. การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.38	4.93	3.71	0.31
2. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน	2.25	5	3.70	0.31
3. พฤติกรรมครูด้านลักษณะนิสัย	2.5	5	4.21	0.33
4. การพัฒนาตนเองของครู	2.5	5	3.99	0.32
5. คุณลักษณะของครู	2.14	4.92	3.65	0.31

รายการหรือตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน แบ่งเป็น 5 ด้าน ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นปรากฏดังนี้

1. การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการดำเนินงานตามแนวของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พบว่าการดำเนินงานของครูด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน พบว่าครูมีการดำเนินการเรื่องนี้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. พฤติกรรมครูด้านลักษณะนิสัย พบว่า จากการประเมินตนเอง ครูมีการรับรู้ที่ตนเองมีพฤติกรรมด้านน้อยอยู่ในระดับมาก และมากกว่าสองด้านที่กล่าวแล้ว

4. การพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากเช่นกัน

5. คุณลักษณะของครู ได้แก่ ลักษณะที่ดีของครูที่ควรมี พบว่า โดยเฉลี่ย ครูมีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเทียบกับรายการ ที่กล่าวมาแล้ว รายการนี้จะน้อยกว่าเล็กน้อย

ตารางที่ 22 ค่าสถิติพื้นฐานของรายการ/ตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน

รายการ/ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนฯ	ความเบ้ (Skewness)	ความโด่ง (Kurtosis)
1. ผลสัมฤทธิ์ฯ ชั้น ป.6 (คะแนน ที)	30.95	85.22	50.26	8.93	0.89	0.45
2. ผลสัมฤทธิ์ฯ ชั้น ม.3 (คะแนน ที)	31.31	93.8	50.60	10.54	1.56	2.76
3. ผลสัมฤทธิ์ฯ ชั้น ม.6 (คะแนน ที)	33.99	99.5	50.57	11.96	1.81	3.71
4. คุณลักษณะของผู้เรียน	2.2	5	3.65	0.30	-0.18	1.35

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ตัวแปรตามที่กำหนดไว้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของคุณภาพการศึกษา หรือคุณภาพของสถานศึกษา (ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคนในโรงเรียน) แต่เนื่องจากผู้เรียนในแต่ละโรงเรียนมีหลายชั้น การวัดตัวแปรดังกล่าวจึงต้องแยกตามชั้น โดยยึดตามข้อมูลที่มีหรือจัดหาได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้น ป. 6 เป็นค่าเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 4 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งแต่ละวิชาอาจมีความยากง่ายต่างกัน ดังนั้นในการรวมคะแนน จึงแปลงจากคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐาน ที่ (T-score) ก่อนนำมารวมกัน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยที่ได้จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกรณีของชั้น ป.6 เท่ากับ 50.26 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งประเทศเล็กน้อย

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้น ม. 3 เป็นค่าเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 5 วิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.60 สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทั้งประเทศเล็กน้อย

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้น ม. 6 เป็นค่าเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3 วิชา คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 50.57 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อยเช่นเดียวกัน

4. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้จากการประเมินของครูทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน ค่าเฉลี่ยที่ได้อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับเรื่องอื่น ๆ (ยกเว้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน)

ตอนที่ 3

การเปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างกลุ่มโรงเรียน ที่มีลักษณะต่างกัน

บทที่ 3

โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกันในด้าน
สังกัด ขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง และภาคภูมิศาสตร์ ในการวิจัยนี้จะเปรียบเทียบ
ผลการประเมินโดยแบ่งเป็นกลุ่มตามลักษณะดังกล่าว ดังนี้

สังกัด แบ่งเป็น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกชน กรุงเทพมหานคร เทศบาล สำนักงานพระพุทธ
ศาสนาแห่งชาติ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น 1-120 คน 121-300 คน 301-600 คน
601-900 คน 901-1,200 คน 1,201-1,500 คน 1,501-2,499 คน และ
2,500 คนขึ้นไป

ที่ตั้ง แบ่งเป็น ในอำเภอเมือง และในอำเภออื่นๆ

ภาคภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง
ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ผลการประเมินเปรียบเทียบปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบความเป็นนัยกับบริหารของผู้บริหารของสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาย้ายพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด

ความเป็นนัยกับบริหาร	สพฐ.		เอกชน		กพม.		เทศบาล		ส.พระพุทธรักษา		ชชด.		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
ความสามารถในการสื่อสาร	18.48	2.79	18.65	2.29	20.67	2.53	19.74	2.06	16.82	2.63	18.40	2.70	5.122	0.000
ความเชื่อมั่นในตนเอง	16.70	2.49	15.84	2.35	17.73	2.94	18.05	2.19	14.59	3.59	16.40	1.34	8.052	0.000
ความมีมนุษยสัมพันธ์	17.97	2.76	17.09	3.03	17.87	2.45	19.00	2.34	16.68	2.85	18.80	3.77	3.932	0.002
นิสัยในการทำงาน	17.38	3.24	17.69	3.14	18.47	3.36	17.00	3.63	16.50	3.99	18.20	3.96	0.992	0.421
ความสามารถในการจัดการ	16.69	1.94	16.76	2.01	16.93	1.44	17.82	1.89	15.55	2.46	16.60	1.14	4.129	0.001
ความยืดหยุ่น	16.18	2.71	15.70	2.61	16.88	2.53	16.89	2.49	15.05	2.82	14.40	2.88	2.537	0.027
ความคิดริเริ่ม	14.23	2.06	13.67	1.99	14.93	1.58	15.16	2.16	13.64	2.06	14.00	2.12	3.631	0.003
ความเป็นผู้นำ	17.44	2.99	16.42	3.01	18.47	2.90	17.71	2.94	15.41	4.18	15.20	4.02	4.882	0.000
รวม 8 ด้าน	135.11	12.47	131.82	10.48	142.07	12.83	141.37	11.45	124.23	14.44	132.00	15.80	7.617	0.000

หมายเหตุ: คะแนนความเป็นนัยกับบริหารแต่ละด้านมีคะแนนเต็มเท่ากับ 25 คะแนน

ลักษณะความเป็นนักบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสังกัดต่างๆ พบว่า เกือบทุกด้านย่อย ยกเว้นด้านนิสัยในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะความเป็นนักบริหารแตกต่างกันไปตามสังกัด กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานครและเทศบาล) กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความสามารถในการสื่อสาร ความเชื่อมั่นในตนเอง นิสัยในการทำงาน และความยืดหยุ่น ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ ความยืดหยุ่น(ใกล้เคียงกับ กทม.) ความคิดริเริ่ม และความเป็นผู้นำสำหรับคะแนนรวมทั้ง 8 ด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล ซึ่งมีคะแนนใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบความเป็นนัยนัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐานจำนวนตามขนาดโรงเรียน

ความเป็นนัยนัย	1-120 คน		121-300 คน		301-600คน		601-900 คน		901-1,200 คน		1,201-1,500 คน		1,501-2,499 คน		2,500 คนขึ้นไป		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การสื่อสาร	18.41	2.72	18.35	2.76	18.73	2.89	19.11	2.24	18.03	2.68	19.58	1.83	20.38	2.95	20.73	1.83	4.496	0.000
ความเชื่อมั่น	16.69	2.59	16.61	2.40	16.51	2.55	16.82	2.72	17.77	2.27	15.42	1.24	18.29	2.35	16.53	3.29	2.935	0.005
ในตนเอง																		
มนุษยสัมพันธ์	17.56	2.83	18.09	2.80	18.22	2.65	18.36	1.93	18.57	3.26	18.17	2.55	18.75	3.19	18.13	2.39	3.196	0.002
นิสัยใจ	17.35	3.28	17.38	3.25	17.14	3.19	18.38	3.44	17.00	3.10	17.42	2.81	19.17	3.12	18.00	2.67	2.251	0.028
การทำงาน																		
การจัดการ	16.66	1.98	16.67	2.02	16.69	1.84	17.02	1.95	17.50	1.46	16.58	2.57	17.13	1.19	16.67	1.59	1.178	0.312
ความยืดหยุ่น	16.06	2.69	16.04	2.72	16.34	2.69	16.83	2.88	16.84	2.84	16.50	2.43	16.60	1.76	16.19	2.69	1.470	0.173
ความดีริเริ่ม	14.28	2.05	14.15	2.05	14.30	2.10	13.67	2.00	14.63	1.99	13.17	2.08	14.83	1.93	14.13	2.50	1.776	0.088
ความเป็นผู้นำ	17.17	3.13	17.31	2.86	17.68	3.14	17.57	2.60	18.10	2.44	16.92	2.94	18.79	3.27	17.67	3.27	2.011	0.051
รวม 8 ด้าน	134.19	12.44	134.64	12.70	135.70	12.54	137.82	11.43	138.50	9.27	133.75	12.26	144.00	10.72	138.20	12.77	3.353	0.001

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นนักบริหารระหว่างผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันตั้งแต่เล็กที่สุดจนถึงใหญ่ที่สุด พบว่า โรงเรียนขนาดต่างกันมีความเป็นนักบริหารต่างกัน 4 ด้าน คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีมนุษยสัมพันธ์ และนิสัยในการทำงาน ส่วนอีก 4 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน คือ ความสามารถในการจัดการ ความยืดหยุ่น ความเป็นผู้นำ และความคิดริเริ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีนักเรียน 1,501-2,499 คน มีความเป็นนักบริหารสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกว่าและใหญ่กว่าถึง 5 ด้าน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาด 2,500 คนขึ้นไป มีความเป็นนักบริหารด้านความสามารถในการสื่อสารสูงสุดในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาด 901-1,200 คน มีความเป็นนักบริหารสูงสุดในด้านความสามารถในการจัดการ และผู้บริหารโรงเรียนขนาด 601-900 คน มีความเป็นนักบริหารสูงสุดในด้านความยืดหยุ่น และโดยรวมพบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาด 1,501-2,499 คน มีความเป็นนักบริหารสูงสุด

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบความเป็นนักบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของ
โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา

ความเป็นนักบริหาร	ในอำเภอเมือง		ในอำเภออื่น ๆ		t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
ความสามารถในการสื่อสาร	18.91	2.71	18.44	2.76	2.649	0.008
ความเชื่อมั่นในตนเอง	16.67	2.55	16.67	2.52	0.000	1.000
ความมีมนุษยสัมพันธ์	17.98	2.57	17.93	2.82	0.288	0.773
นิสัยในการทำงาน	17.45	3.07	17.37	3.29	0.382	0.702
ความสามารถในการจัดการ	16.72	1.91	16.70	1.96	0.202	0.840
ความยืดหยุ่น	16.13	2.51	16.16	2.74	0.189	0.858
ความคิดริเริ่ม	14.21	1.97	14.22	2.08	0.118	0.904
ความเป็นผู้นำ	17.18	3.00	17.40	3.03	1.172	0.242
รวม 8 ด้าน	135.28	11.66	134.93	12.68	0.430	0.668

เมื่อเปรียบระหว่างผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง กับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภออื่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเป็นนักบริหารไม่แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความสามารถในการสื่อสารที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนที่อยู่ในอำเภออื่น

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบความเป็นนัยกับบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์

ความเป็น นัยบริการ	กม./ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคตะวันออก		ภาคตะวันตก		ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
ความสามารถใน การสื่อสาร	19.50	2.37	18.10	2.81	18.42	2.88	18.60	2.58	18.78	2.61	18.41	2.84	18.70	2.66	3.824	0.001
ความเชื่อมั่น ในตนเอง	16.61	3.00	16.27	2.50	16.18	2.63	16.55	2.54	17.36	2.48	16.65	2.45	16.82	2.43	4.400	0.000
ความมีมนุษย สัมพันธ์	18.14	2.47	17.42	2.71	17.79	2.67	18.25	2.68	17.90	2.63	17.95	2.95	18.34	2.61	2.729	0.012
นิสัยใน การทำงาน	18.06	3.09	17.54	3.21	16.86	3.27	17.58	2.84	17.24	3.17	17.32	3.44	17.38	2.99	1.385	0.217
ความสามารถ ในการจัดการ	16.89	1.78	16.60	2.01	16.54	2.01	16.75	2.06	16.88	2.09	16.65	1.93	16.79	1.84	0.827	0.549
ความยืดหยุ่น	16.35	2.27	16.14	2.88	16.07	2.88	15.79	2.33	16.18	2.55	16.01	2.82	16.68	2.43	2.235	0.037
ความคิดริเริ่ม	14.12	2.04	14.21	2.03	14.01	2.36	13.97	2.17	14.31	1.97	14.41	2.08	13.82	1.92	3.000	0.006
ความเป็นผู้นำ	17.65	3.07	16.80	3.02	16.94	3.06	17.36	2.80	17.53	2.92	17.55	3.04	17.36	3.07	2.528	0.019
รวม 8 ด้าน	137.36	11.83	133.17	12.13	132.81	13.03	134.85	11.26	136.24	11.49	134.98	13.08	135.91	12.31	2.545	0.019

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคภูมิศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคต่างกัน มีความเป็นนักบริหารด้านต่างๆ แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านนิสัยในการทำงานและด้านความสามารถในการจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนในกรุงเทพฯและปริมณฑลมีความเป็นนักบริหารสูงสุดในด้านความสามารถในการสื่อสาร นิสัยในการทำงาน ความสามารถในการจัดการ และความเป็นผู้นำ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคใต้มีความเป็นนักบริหารสูงสุดในด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ และความยืดหยุ่น และผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเป็นนักบริหารสูงสุดในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดริเริ่มตามลำดับ ในภาพรวมของความเป็นนักบริหารพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีความเป็นนักบริหารสูงกว่าภาคอื่น

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบการดำเนินการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด

ปัจจัยด้านการบริหาร	สพฐ.		เอกชน		กพม.		เทศบาล		ส.พระพุทธรฯ		ตชด.		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.69	0.34	3.57	0.47	3.74	0.20	3.60	0.36	3.08	0.491	3.68	0.36	19.079	0.000
การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.83	0.35	3.85	0.49	4.03	0.20	3.82	0.44	3.25	0.487	3.74	0.32	15.858	0.000
การส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.77	0.32	3.81	0.51	3.96	0.18	3.77	0.40	3.33	0.479	3.59	0.38	12.048	0.000

การดำเนินการของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดต่างกัน มีการดำเนินการด้านการบริหารแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีการดำเนินการมากเป็นอันดับแรกในทุกด้าน

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัจจัยต้น	1-120 คน		121-300 คน		301-600คน		601-900 คน		901-1,200 คน		1,201-1,500 คน		1,501-2,499 คน		2,500 คนขึ้นไป		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การบริหาร	3.67	0.41	3.71	0.32	3.63	0.32	3.66	0.35	3.62	0.30	3.68	0.26	3.67	0.33	3.76	0.21	1.920	.063
การมีส่วนร่วม ของชุมชน	3.83	0.43	3.84	0.33	3.79	0.35	3.81	0.32	3.80	0.27	3.88	0.26	3.84	0.32	3.87	0.19	0.06	.667
บุคลากร ในโรงเรียน	3.76	0.39	3.78	0.30	3.74	0.30	3.78	0.31	3.80	0.24	3.84	0.26	3.83	0.30	3.90	0.23	1.567	.141
การส่งเสริม การสอนที่ยึด ผู้เรียนฯ																		

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินการด้านการบริหารทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน

บทที่ 3

ปัจจัยด้านการบริหาร	ในอำเภอเมือง		ในอำเภออื่น		t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.68	0.37	3.67	0.36	0.547	0.585
การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.86	0.38	3.82	0.37	1.983	0.049
การส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.82	0.37	3.76	0.33	3.099	0.002

เมื่อจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองกับผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภออื่นมีการดำเนินการด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนและด้านการส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองมีการดำเนินการทั้งสองด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภออื่น

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์

ปัจจัยด้าน การบริหาร	กพม./ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคตะวันออก		ภาคตะวันตก		ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การมีส่วนร่วม ของชุมชน	3.66	0.36	3.67	0.35	3.68	0.36	3.67	0.31	3.68	0.39	3.70	0.36	3.61	0.36	2.446	0.023
การพัฒนา บุคลากร ในโรงเรียน	3.89	0.34	3.84	0.37	3.83	0.34	3.82	0.35	3.80	0.38	3.82	0.37	3.80	0.39	1.315	0.247
การส่งเสริม การสอนที่ยึด ผู้เรียนฯ	3.86	0.34	3.78	0.34	3.81	0.31	3.79	0.31	3.73	0.35	3.76	0.33	3.74	0.37	3.106	0.005

เมื่อจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีการดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แต่อีกสองด้านคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและการส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีการดำเนินการแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการดำเนินการมีส่วนร่วมของชุมชนมากเป็นอันดับหนึ่งในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนในกรุงเทพฯ/ปริมณฑลมีการดำเนินการส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในภาคอื่น ๆ

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้สอนและผู้เรียนและคุณลักษณะของครูในโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด

ปัจจัยด้านการเรียน	สพฐ.		เอกชน		กพม.		เทศบาล		ส.พระพุทธรฯ		ตชด.		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การสอนแบบยึดผู้เรียนฯ	3.71	0.29	3.73	0.46	3.89	0.18	3.71	0.37	3.26	0.40	3.51	0.31	14.765	0.000
การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน	3.71	0.295	3.75	0.46	3.86	0.17	3.72	0.33	3.26	0.42	3.46	0.31	14.267	0.000
พฤติกรรมด้านลักษณะของครู	4.21	0.310	4.21	0.43	4.30	0.19	4.23	0.32	3.88	0.43	3.90	0.32	7.955	0.000
การพัฒนาตนเองของครู	4.00	0.30	3.98	0.40	4.12	0.23	4.03	0.30	3.63	0.46	3.78	0.31	9.352	0.000
คุณลักษณะของครู	3.65	0.29	3.70	0.45	3.72	0.21	3.64	0.31	3.45	0.41	3.49	0.30	3.884	0.002

ในด้าน การเรียนการสอนของครู ผลการเปรียบเทียบระหว่างสังกัดของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดต่างกัน มีการดำเนินการด้านการเรียนการสอนทั้งสี่ด้าน รวมทั้งด้านคุณลักษณะของครู แตกต่างกัน กล่าวคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการทั้งสี่ด้านรวมทั้งคุณลักษณะของครูมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดอื่น

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบการดำเนินการของครูผู้สอนและคุณลักษณะของครูในโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัจจัยด้าน การเรียน การสอน	1-120 คน	121-300 คน	301-600คน	601-900 คน	901-1,200 คน	1,201-1,500 คน	1,501-2,499 คน	2,500 คนขึ้นไป	F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.	ค่าเฉลี่ย SD.		
การสอนแบบ ยึดผู้เรียนฯ	3.69 0.36	3.71 0.28	3.71 0.28	3.74 0.27	3.76 0.21	3.78 0.24	3.87 0.27	3.89 0.20	4.313	0.000
การประเมินผล	3.68	3.72	3.70	3.73	3.73	3.78	3.87	3.89	3.363	0.001
พัฒนาการ ของผู้เรียน	4.19	4.22	4.20	4.19	4.24	4.21	4.25	4.27	1.168	0.318
พฤติกรรม ด้านลักษณะ ของครู	3.97	4.00	4.00	4.02	4.06	4.16	4.29	4.28	3.555	0.001
คุณลักษณะ ของครู	3.67	3.66	3.62	3.63	3.60	4.00	4.15	4.16	1.394	0.203

เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินการด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน 3 ด้าน คือด้านการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน และด้านการพัฒนาตนเองของครู ส่วนพฤติกรรมด้านลักษณะของครู และคุณลักษณะของครู พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินการไม่แตกต่างกัน

สำหรับด้านที่มีการดำเนินการต่างกันดังกล่าว พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่นักเรียนมากกว่า 1,500 คน และ 2,500 คนขึ้นไป มีการดำเนินการทั้งสามด้านใกล้เคียงกัน และสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่าทุกขนาด

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบการดำเนินการของครูผู้สอนและคุณลักษณะของครูในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	ในอำเภอเมือง		ในอำเภออื่น ๆ		t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	0.34	3.70	0.30	3.636	0.000
การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน	3.75	0.33	3.70	0.31	2.921	0.004
พฤติกรรมด้านลักษณะของครู	4.25	0.31	4.20	0.32	2.836	0.005
การพัฒนาตนเองของครู	4.04	0.30	3.99	0.32	3.152	0.002
คุณลักษณะของครู	3.69	0.33	3.64	0.30	2.949	0.0

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่อำเภอเมือง กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่อำเภออื่น มีการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามทั้ง 4 ด้านและด้านคุณลักษณะของครูแตกต่างกัน โดยครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่อำเภอเมืองมีการดำเนินการด้านการเรียนการสอนและด้านคุณลักษณะของครูมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่อำเภออื่น

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบการดำเนินการของครูผู้สอนและคุณลักษณะของครูในโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐานจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	กทม./ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคตะวันออก		ภาคตะวันตก		ภาคเหนือ		ภาคอีสาน		ภาคใต้		F	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.		
การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.79	0.32	3.69	0.30	3.71	0.28	3.73	0.27	3.69	0.33	3.71	0.30	3.68	0.34	2.630	0.015
การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน	3.77	0.32	3.67	0.29	3.68	0.29	3.71	0.26	3.66	0.35	3.73	0.31	3.69	0.34	4.360	0.000
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของครู	4.22	0.30	4.18	0.33	4.19	0.27	4.26	0.30	4.18	0.32	4.22	0.32	4.22	0.35	1.513	0.170
การพัฒนาตนเองของครู	4.02	0.31	3.95	0.33	3.97	0.26	4.03	0.27	3.98	0.34	4.02	0.31	3.99	0.32	2.329	0.030
คุณลักษณะของครู	3.68	0.32	3.65	0.28	3.65	0.28	3.62	0.28	3.64	0.29	3.68	0.30	3.60	0.33	2.833	0.009

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคภูมิศาสตร์ พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่อยู่ในภาคต่างกัน มีการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตาม 3 ด้านและด้านคุณลักษณะของครูแตกต่างกัน ส่วนด้านพฤติกรรมด้านลักษณะของครู พบว่าไม่แตกต่างกัน

ในด้านการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการประเมินผลแนวใหม่ พบว่า ครูในโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล มีการดำเนินการมากกว่าครูในโรงเรียนในภาคอื่นๆ ส่วนในด้านการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการดำเนินการด้านการพัฒนาตนเองใกล้เคียงกัน แต่สูงกว่าครูในโรงเรียนในภาคอื่น สำหรับด้านคุณลักษณะของครู พบว่า ครูในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล กับครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคุณลักษณะของครูใกล้เคียงกัน แต่สูงกว่าครูในโรงเรียนในภาคอื่น

คุณลักษณะของผู้เรียน คือส่วนที่ได้จากการประเมินผู้เรียนโดยครูทั้งหมดในแต่ละโรงเรียนเป็นผู้ประเมิน ผลการเปรียบเทียบตามลักษณะของโรงเรียน ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 3

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้เรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด

สังกัด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F	Sig.
สพฐ.	1,944	3.65	0.29	13.696	0.000
เอกชน	125	3.64	0.34		
กทม.	28	3.72	0.16		
เทศบาล	53	3.75	0.30		
สำนักงานพระพุทธฯ	27	3.27	0.38		
ตชด.	8	3.27	0.32		

ผลการเปรียบเทียบระหว่างสังกัดของโรงเรียน พบว่า ผู้เรียนในโรงเรียนในสังกัดต่างกัน ผู้เรียนมีคุณลักษณะแตกต่างกัน โดยนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล มีค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของนักเรียนจากการประเมินของครูสูงกว่านักเรียนในสังกัดอื่นๆ

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้เรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F	Sig.
1-120 คน	859	3.64	0.35		
121-300 คน	711	3.67	0.27		
301-600 คน	388	3.62	0.23		
601-900 คน	96	3.66	0.18		
901-1,200 คน	47	3.67	0.19		
1,201-1,500 คน	22	3.75	0.14		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F	Sig.
1,501-2,499 คน	36	3.69	0.27	1.758	0.092
2,500 คนขึ้นไป	32	3.71	0.129		

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้เรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผู้เรียนมีคุณลักษณะไม่แตกต่างกัน แสดงว่าไม่ว่านักเรียนจะเรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใด ก็จะไม่ผลถึงคุณลักษณะของผู้เรียน

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้เรียนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน

ที่ตั้งโรงเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	t	Sig.
ในอำเภอเมือง	396	3.68	0.29	2.254	0.024
ในอำเภออื่น	1,795	3.64	0.29		

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้เรียนจากการประเมินของครูระหว่างโรงเรียนในอำเภอเมืองกับในอำเภออื่นๆ พบว่า ผู้เรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าผู้เรียนในโรงเรียนที่อยู่ในอำเภออื่น

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้เรียนในโรงเรียนการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์

บทที่ 3

ภาค	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F	Sig.
กทม./ปริมณฑล	156	3.66	0.25	6.145	0.000
ภาคกลาง	352	3.67	0.29		
ภาคตะวันออก	116	3.64	0.29		
ภาคตะวันตก	114	3.71	0.31		
ภาคเหนือ	258	3.65	0.33		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	883	3.61	0.29		
ภาคใต้	312	3.71	0.29		

เมื่อจำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนที่เรียนในโรงเรียนที่อยู่ในภาคต่างกัันมีคุณลักษณะหรือมีลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกัน โดยผู้เรียนในโรงเรียนในภาคตะวันตกและภาคใต้ มีคุณลักษณะหรือลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าผู้เรียนในภาคอื่น

ตอนที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ผู้บริหารและการบริหาร

ครูและพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คุณลักษณะของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน

วัตถุประสงค์สำคัญของการวิจัยนี้ คือการวิเคราะห์หาอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่มีต่อตัวแปรตาม แต่เนื่องจากตัวแปรอิสระมีเป็นจำนวนมาก จึงจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรอิสระเหล่านั้นกับตัวแปรตามแต่ละตัว เพื่อเป็นการตรวจสอบอิทธิพลเบื้องต้นในรูปของความสัมพันธ์เชิงเดี่ยว (Simple correlation) ก่อนแล้วจึงนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation) ต่อไป ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้น ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 39 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะของผู้เรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์				
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			คุณลักษณะ ของผู้เรียน	คุณภาพ ด้านผู้เรียน
	ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6		
1. ขนาดโรงเรียน	0.01	0.13**	0.36**	0.04	0.153*
2. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง	0.12**	0.17**	0.45**	0.05*	0.152*
3. ระยะทางจากโรงเรียนถึงที่ตั้งอำเภอ	-0.13**	-0.10*	-0.20*	-0.04	-0.073*
4. ระยะทางจากโรงเรียนถึงตัวจังหวัด	-0.09**	-0.07	-0.36**	-0.05	-0.086*

ตารางที่ 39 (ต่อ)

ตัวแปรที่เกี่ยวกับ สถานศึกษา	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์				
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			คุณลักษณะ ของผู้เรียน	คุณภาพ ด้านผู้เรียน
	ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6		
5. พื้นที่บริเวณโรงเรียน ทั้งหมด	-0.05*	-0.02	-0.10	-0.01	-0.071*
6. ความพอเพียงของ ห้องเรียน	0.09**	0.00	-0.10	0.06*	0.051
7. ความพอเพียงของ หนังสือในห้องสมุด	0.11**	0.08*	0.10	0.05*	0.128*
8. ความพอเพียงของ ห้องทดลองวิทยาศาสตร์	0.07**	-0.02	0.04	0.02	0.121*
9. ความพอเพียงของ ห้องเรียนภาษาอังกฤษ	0.05	0.02	0.03	0.01	0.100*
10. ความพอเพียงของ โรงฝึกพลศึกษา	0.07**	0.03	0.25**	0.01	0.073*
11. ความพอเพียงของ สนามกีฬา	0.02	0.04	-0.04	0.05*	-0.001
12. ความพอเพียงของ แปลงเกษตร	-0.02	0.01	-0.09	0.00	-0.026
13. ความพอเพียงของ เครื่องคอมพิวเตอร์	0.07**	0.18**	0.16	0.03	0.061
14. อัตราส่วนนักเรียนต่อ เครื่องคอมพิวเตอร์	-0.07**	-0.03	-0.06	-0.03	.132*
15. จำนวนนักเรียนทั้งหมด	0.08**	0.10**	0.21**	0.01	0.161*
16. การเป็นโรงเรียนเอกชน	0.24**	0.21**	0.36**	-0.01	0.087*
17. การที่โรงเรียนสังกัด ท้องถิ่น	0.01	0.06	0.00	0.06**	0.060*

ตารางที่ 39 (ต่อ)

ตัวแปรที่เกี่ยวกับ สถานศึกษา	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์				
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			คุณลักษณะ ของผู้เรียน	คุณภาพ ด้านผู้เรียน
	ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6		
18. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน กรุงเทพฯ/ปริมณฑล	0.15**	0.25**	0.50**	0.02	0.138*
19. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน ภาคกลาง	0.00	-0.04	-0.03	0.04	-0.048
20. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน ภาคตะวันออก	0.04	0.02	0.04	-0.01	0.023
21. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน ภาคตะวันตก	0.00	0.02	-0.01	0.05*	0.023
22. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน ภาคเหนือ	0.09**	0.01	-0.01	0.01	-0.021
23. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน ภาคอีสาน	-0.16**	-0.15**	-0.26**	-0.11**	-0.065
24. การที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน ภาคใต้	0.02	0.02	-0.15*	0.08**	0.035
25. การที่ผู้บริหารจบด้าน การบริหารการศึกษา	0.01	0.04	-0.07	0.01	-0.073*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะ/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 25 ตัวแปรย่อย พบว่า เมื่อใช้ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ของนักเรียนชั้น ป.6 ทุกคนในโรงเรียนเป็นตัวแปรตาม มีตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับลักษณะ/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานศึกษาจำนวน 15 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความสัมพันธ์ที่พบ

อยู่ในระดับต่ำมากเกือบทั้งหมด มีเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ คือการเป็นโรงเรียนเอกชน และในจำนวน 15 ตัวแปร มีถึง 6 ตัวแปรที่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ

เมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.3 เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับลักษณะ/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานศึกษา จำนวน 9 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นตัวแปรที่ซ้ำกับกลุ่มที่ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ถึง 8 ตัวแปร และตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก โดยมีเพียงสองตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน และ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล ในจำนวน 9 ตัวแปร มี 2 ตัวแปรที่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ

สำหรับตัวแปรตามที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.6 พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 10 ตัวแปร โดยเป็นตัวแปรที่ซ้ำกับชั้น ป.6 ถึง 8 ตัวแปร และซ้ำกับชั้น ม.3 จำนวน 7 ตัวแปร และที่สอดคล้องกันทั้ง 3 ชุดมีถึง 7 ตัวแปร แต่ความสัมพันธ์ที่พบในกลุ่มนี้มีค่าสูงกว่าสองกลุ่มแรกเป็นส่วนใหญ่ คือ ค่าสหสัมพันธ์เกือบทั้งหมดอยู่ในระดับต่ำ มีเพียงตัวเดียวที่อยู่ในระดับต่ำมาก และในจำนวน 10 ตัวแปร มี 3 ตัวแปรที่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ (หมายความว่าถ้าโรงเรียนใดอยู่ห่างจากตัวอำเภอและจังหวัดมาก และตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.6 ต่ำ และในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดอยู่ห่างจากตัวอำเภอและจังหวัดน้อย และตั้งอยู่ในภาคอื่นที่ไม่ใช่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.6 สูงกว่า)

ตัวแปรตามที่เป็นคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้จากการประเมินของครูทั้งโรงเรียน พบว่า มีตัวแปรอิสระในกลุ่มที่เกี่ยวกับลักษณะ/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานศึกษาจำนวน 8 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับ

ตัวแปรนี้ โดยความสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมากทุกค่า และเป็นความสัมพันธ์ทางลบเพียง 1 ค่า คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับตัวแปรตามที่เป็นคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ตามผลการประเมินของ สมศ. พบว่า มีตัวแปรอิสระในกลุ่มที่เกี่ยวกับลักษณะ/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสถานศึกษาจำนวน 13 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรนี้ โดยความสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับต่ำมากทุกค่า และเป็นความสัมพันธ์ทางลบ 4 ค่า คือ

การที่โรงเรียนอยู่ห่างจากตัวอำเภอและจังหวัด การที่มีพื้นที่โรงเรียนมาก และการที่ผู้บริหารจบทางด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง คุณภาพของโรงเรียนจะไม่ได้

ตารางที่ 40 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และคุณภาพด้านผู้เรียน

ตัวแปรลักษณะของ ผู้บริหารและการบริหาร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์				
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			คุณลักษณะ ของผู้เรียน	คุณภาพ ด้านผู้เรียน
	ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6		
1. การที่ผู้บริหารเป็นเพศชาย	-0.14**	-0.12**	-0.30**	-0.05*	-0.127*
2. อายุของผู้บริหาร	0.02	0.07	0.08	0.02	0.012
3. อายุราชการของผู้บริหาร	-0.03	0.07	0.13	0.04	-0.009
4. ประสบการณ์ใน การบริหารทั้งหมด	0.01	-0.02	0.05	0.01	-0.039
5. ประสบการณ์ใน การบริหารที่โรงเรียนนี้	0.02	-0.01	-0.12	0.05	0.005
6. ระดับการศึกษาสูงสุด	0.06*	0.05	0.08	0.04	0.005
7. ความสามารถใน การสื่อสาร	0.02	-0.02	0.07	0.06*	0.012
8. ความเชื่อมั่นในตัวเอง	-0.10**	0.03	0.14	0.01	-0.017

ตารางที่ 40 (ต่อ)

ตัวแปรลักษณะของ ผู้บริหารและการบริหาร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์				
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			คุณลักษณะ ของผู้เรียน	คุณภาพ ด้านผู้เรียน
	ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6		
9. ความมีมนุษยสัมพันธ์	-0.04	-0.01	0.08	0.04	0.036
10. นิสัยในการทำงาน	-0.02	0.03	0.10	0.02	0.039
11. ความสามารถใน การจัดการ	0.01	-0.01	0.18*	0.05*	0.023
12. ความยืดหยุ่น	-0.07**	-0.06	0.12	0.04	0.021
13. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	-0.05	-0.02	0.03	-0.02	-0.019
14. ภาวะผู้นำ	-0.07**	0.05**	0.03	0.02	-0.005
15. ความเป็นนักบริหาร โดยรวม	-0.07**	0.00	0.17*	0.05	0.022
16. การมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคส่วนต่างๆ	0.07**	0.09**	0.30**	0.36**	0.133*
17. การพัฒนาบุคลากร/ครู	0.08**	0.12**	0.31**	0.38**	0.122*
18. การส่งเสริมการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.12**	0.14**	0.34**	0.41**	0.169*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกลุ่มตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 18 ตัวแปรย่อย มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 9 ตัวแปร ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับต่ำมาก และเป็นความสัมพันธ์ทางลบถึง 5 ตัวแปร

เมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.3 เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 5 ตัวแปร โดยทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก และมีหนึ่งตัวแปร

เป็นความสัมพันธ์ทางลบ คือโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขาย นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.3 ต่ำกว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้หญิง

สำหรับในกลุ่มที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.6 เป็นตัวแปรตาม พบว่ามีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 6 ตัวแปร โดยมี 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ โดยหนึ่งในสี่ตัวแปรนี้เป็นความสัมพันธ์ทางลบ คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขาย ส่วนอีก 2 ตัวแปรที่เหลือมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ในกรณีที่ใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนี้ 6 ตัวแปร เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก 2 ตัวแปร (เป็นค่าลบหนึ่งตัวแปร) อีก 2 ตัวแปร เป็นความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ และมีหนึ่งตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ถึงระดับปานกลาง คือ การส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นค่าสหสัมพันธ์สูงสุดที่พบในการวิเคราะห์ในกลุ่มตัวแปรอิสระกลุ่มนี้

เมื่อใช้คุณภาพด้านผู้เรียนซึ่งเป็นผลการประเมินของ สมศ. เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนี้ 4 ตัวแปร เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำมากทั้ง 4 ตัวแปร และเป็นความสัมพันธ์ทางลบ 1 ตัวแปร คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขาย

ในกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารนี้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม 5 ชุด พบว่ามีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันทั้ง 5 ชุดมี 3 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารเป็นเพศชาย การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ การพัฒนานุเคราะห์/ครู และการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 41 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของครูและการเรียนการสอน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะของผู้เรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์				
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			คุณลักษณะของผู้เรียน	คุณภาพด้านผู้เรียน
	ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6		
1. การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.11**	0.15**	0.39**	0.41**	0.178*
2. การประเมินพัฒนาการของผู้เรียน	0.10**	0.13**	0.34**	0.40**	0.158*
3. พฤติกรรมครูด้านลักษณะนิสัย	0.07**	0.08*	0.28**	0.39**	0.111*
4. การพัฒนาตนเองของครู	0.08**	0.09*	0.29**	0.37**	0.138*
5. คุณลักษณะของครู	0.13**	0.16**	0.43**	0.39**	0.172*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรอิสระที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มีอยู่ 5 ตัวแปรพบว่า ตัวแปรในกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตามทุกตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมดทุกตัวแปร โดยค่าสหสัมพันธ์ที่พบเมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 และ ม.3 และคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ในระดับต่ำมาก แต่สูงขึ้นเมื่อตัวแปรตามเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.6 และคุณลักษณะของผู้เรียน

ตอนที่ 5

การวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา และคุณลักษณะของผู้เรียน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยใช้วิธีควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ด้วย วิธีดังกล่าวเรียกว่า วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ในการวิเคราะห์ จะแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มตัวแปรอิสระในแต่ละกลุ่ม และวิเคราะห์รวมอีกครั้งหนึ่ง ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	ขนาดโรงเรียน	0.232	0.054	0.054	-0.047	-0.170	-6.912	.000	2
2	ความพอเพียงของโรงเรียน โรงฝึกพลศึกษา	0.291	0.085	0.031	-0.104	-0.177	-7.359	.000	1
3	พื้นที่บริเวณโรงเรียนทั้งหมด	0.310	0.096	0.011	-0.001	-0.112	-4.722	.000	3
4	ความพอเพียงของเครื่องคอมพิวเตอร์	0.318	0.101	0.005	-0.055	-0.083	-3.564	.000	5
5	ความพอเพียงของห้องเรียนภาษาอังกฤษ	0.325	0.106	0.005	0.028	0.066	2.754	.006	6

ตารางที่ 42 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
6	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล	0.331	0.110	0.004	0.111	0.053	2.231	.026	10
7	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคใต้	0.338	0.114	0.004	-0.058	-0.056	-2.457	.014	7
8	ระยะทางจากโรงเรียนถึงตัวจังหวัด	0.343	0.118	0.004	0.001	0.097	3.847	.000	4
9	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง	0.347	0.120	0.002	0.059	0.063	2.414	.016	8
10	การที่ผู้บริหารจบทางการบริหารการศึกษา	0.350	0.122	0.002	0.039	0.053	2.312	.021	9
11	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันตก	0.354	0.125	0.002	0.076	0.050	2.1510	0.032	11
	ค่าคงที่				0.941		35.574	0.000	

ตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา เมื่อนำเข้าสู่การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งหมด 11 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรทั้ง 11 ตัวสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ร้อยละ 12.5 โดยตัวแปรความพอเพียงของโรงเรียนในโรงเรียน และขนาดโรงเรียนสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีที่สุด แต่ทั้งสองตัวแปรไม่มีอิทธิพลในทางลบ แสดงว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีโรงเรียนประถมศึกษาอย่างพอ

เพียงและเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จะเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ากลุ่มโรงเรียนที่มีโรงเรียนฝึกพลศึกษาไม่เพียงพอและหรือเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งตัวแปรทั้งสองดังกล่าวสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ถึงร้อยละ 8 หรือเท่ากับประมาณสองในสามของที่อธิบายได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังมีตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลทางลบต่อตัวแปรตามอีก 3 ตัวแปร รวมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบถึง 5 ตัวแปร โดยมี 4 ตัวแปรในกลุ่มนี้เกี่ยวข้องกับขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	ขนาดโรงเรียน	0.441	0.195	0.195	0.144	0.385	16.453	.000	1
2	ความพอเพียงของ ห้องวิทยาศาสตร์	0.496	0.246	0.052	0.128	0.225	10.254	.000	2
3	พื้นที่บริเวณ โรงเรียนทั้งหมด	0.503	0.253	0.007	0.001	0.064	2.989	.003	9
4	การเป็นโรงเรียน เอกชน	0.511	0.261	0.007	0.283	0.131	5.780	.000	3
5	ความพอเพียง ของห้องเรียน	0.518	0.269	0.008	-0.068	-0.086	-4.019	.000	5
6	อัตราส่วนนักเรียน ต่อเครื่อง คอมพิวเตอร์	0.523	0.273	0.005	0.001	0.066	3.175	.001	8
7	การที่โรงเรียนตั้ง อยู่ในอำเภอเมือง	0.527	0.278	0.004	0.253	0.091	4.216	.000	4

ตารางที่ 43 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
8	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ	0.531	0.282	0.004	-0.167	-0.082	-3.710	.000	6
9	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคใต้	0.535	0.287	0.005	-0.094	-0.069	-3.279	.001	7
10	ความพอเพียงของโรงเรียนฝึกพลศึกษา	0.539	0.290	0.003	0.052	0.066	2.973	.003	10
11	การที่โรงเรียนขาดแคลนครู	0.541	0.293	0.003	0.060	0.057	2.689	.007	11
12	ระยะทางจากโรงเรียนถึงที่ตั้งอำเภอ	0.544	0.296	0.003	0.002	0.050	2.362	.018	12
13	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันออก	0.545	0.298	0.002	-0.093	-0.043	-2.092	.036	13
	ค่าคงที่				-0.097		-2.383	.017	

เมื่อเปลี่ยนตัวแปรตามเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ทั้งหมดรวม 13 ตัวแปร ที่สามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรทั้ง 13 ตัวสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.3 ได้ร้อยละ 29.8 โดยประมาณ ตัวแปรขนาดโรงเรียน ความพอเพียงของห้องวิทยาศาสตร์ และการเป็นโรงเรียนเอกชน มีอิทธิพลอยู่ในลำดับที่ 1 ถึง 3 และเป็นอิทธิพลทางบวกทั้งสามตัวแปร กล่าวคือ ถ้าโรงเรียนใดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีห้องวิทยาศาสตร์พอเพียง และเป็นโรงเรียนเอกชน โรงเรียนนั้นจะเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูง

ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	ขนาดโรงเรียน	0.449	0.202	0.202	0.088	0.392	17.508	.000	1
2	ความพอเพียงของ โรงฝึกพลศึกษา	0.497	0.247	0.045	0.097	0.204	9.250	.000	2
3	พื้นที่บริเวณ โรงเรียนทั้งหมด	0.525	0.276	0.029	0.002	0.183	8.593	.000	3
4	ความพอเพียงของ ห้องเรียน ภาษาอังกฤษ	0.530	0.281	0.005	-0.029	-0.085	-3.949	.000	4
5	การเป็นโรงเรียน เอกชน	0.535	0.287	0.005	0.086	0.067	3.091	.002	5
6	อัตราส่วนนักเรียน ต่อเครื่อง คอมพิวเตอร์	0.538	0.290	0.003	-0.001	-0.060	-2.887	.004	7
7	ความพอเพียงของ เครื่องคอมพิวเตอร์	0.542	0.294	0.004	0.033	0.062	2.932	.003	6
8	การที่โรงเรียนตั้ง อยู่ในภาคใต้	0.544	0.296	0.002	-0.050	-0.040	-1.93	.053	12
9	ความพอเพียงของ ห้องเรียน	0.546	0.298	0.002	-0.025	-0.052	-2.461	.014	8
10	ระยะทางจาก โรงเรียนถึงตัว จังหวัด	0.548	0.300	0.002	-0.000	-0.045	-2.123	.034	10
11	การที่โรงเรียนตั้ง อยู่ในภาคเหนือ	0.549	0.301	0.002	0.045	0.052	2.429	.015	9

ตารางที่ 44 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
12	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคกลาง	0.551	0.303	0.002	0.033	0.042	2.008	.045	11
	ค่าคงที่				-0.095		-4.006	.000	

ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษารวม 12 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถอธิบายผลการเรียนได้ประมาณร้อยละ 30.3 ตัวแปรสำคัญ 3 ลำดับแรกได้แก่ ขนาดโรงเรียน ความพอเพียงของโรงฝึกพลศึกษา และพื้นที่บริเวณโรงเรียนทั้งหมด เฉพาะสามตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ถึงร้อยละ 27.6 หรือคิดเป็นเก้าในสิบส่วนของปริมาณที่อธิบายได้โดย 12 ตัวแปรด้วยกัน

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ และใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การที่โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคอีสาน	0.120	0.014	0.014	-0.083	-0.142	-5.508	.000	1
2	การโรงเรียนขาดแคลนครู	0.151	0.023	0.008	-0.063	-0.099	-4.041	.000	2
3	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ	0.162	0.026	0.003	-0.059	-0.067	-2.651	.008	3

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
4	การเป็น โรงเรียนเอกชน	0.172	0.029	0.003	-0.075	-0.058	-2.340	.019	4
	ค่าคงที่				3.736		246.396	.000	

เมื่อใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ที่สามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 4 ตัวแปร โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบทั้งหมด และสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้รวมร้อยละ 17.2 โดยสองตัวแปรเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ สองตัวแปรที่เหลือเกี่ยวกับการขาดแคลนครู และตัวแปรสุดท้ายเกี่ยวกับประเภทโรงเรียนคือการเป็นโรงเรียนเอกชน

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาด้านผู้เรียนของ สมศ. เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	การที่โรงเรียนตั้ง อยู่ในอำเภอเมือง	0.137	0.019	0.019	0.068	0.085	2.537	0.011	2
2	ความพอเพียงของ หนังสือในห้องสมุด	0.176	0.031	0.012	0.062	0.086	2.645	0.008	1
3	ความพอเพียงของ ห้องวิทยาศาสตร์	0.198	0.039	0.008	0.028	0.079	2.352	0.019	4
4	การที่โรงเรียนตั้ง อยู่ในกรุงเทพฯ	0.214	0.046	0.006	0.104	0.076	2.248	0.025	6

ตารางที่ 46 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
5	พื้นที่บริเวณโรงเรียน	0.224	0.050	0.005	-0.001	-0.084	-2.557	0.011	3
6	ขนาดโรงเรียน	0.236	0.055	0.005	0.019	0.078	2.311	0.021	5
	ค่าคงที่				2.249		70.962	0.000	

ตอนที่ 3

เมื่อใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ที่สามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 6 ตัวแปร โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบหนึ่งตัวแปร คือ พื้นที่บริเวณโรงเรียน โดยสองตัวแปรเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในเมือง กับตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล สองตัวแปรถัดมาเกี่ยวกับความพอเพียงของหนังสือ/เอกสารในห้องสมุดและห้องวิทยาศาสตร์ และตัวแปรสุดท้ายคือขนาดโรงเรียน ตัวแปรทั้ง 6 ตัว สามารถอธิบายคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียนได้รวมร้อยละ 17.2

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหาร เป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย	0.141	0.020	0.020	-3.427	-0.124	-4.769	0.000	1
2	ความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้บริหาร	0.176	0.031	0.011	-0.469	-0.132	-4.714	0.000	2

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
3	การส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.199	0.039	0.009	2.490	0.092	3.510	0.000	3
4	ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร	0.213	0.045	0.006	1.334	0.075	2.837	0.005	4
5	ความยืดหยุ่นของผู้บริหาร	0.220	0.048	0.003	-0.222	-0.069	-2.521	0.012	5
6	ความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร	0.226	0.051	0.003	0.2630	0.058	2.053	0.042	6
	ค่าคงที่				42.007		12.322	0.000	

ในกลุ่มของตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารซึ่งมีตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 16 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรในกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 6 ตัวแปร แต่อิทธิพลที่พบค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับตัวแปรในกลุ่มแรก กล่าวคือทั้ง 6 ตัวรวมกันสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เพียงร้อยละ 5.1 เท่านั้น และตัวแปรครั้งหนึ่งมีอิทธิพลในทางลบที่สำคัญคือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย ความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้บริหาร ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในทางบวกที่สำคัญคือ การส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงว่าการที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูง

ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหาร เป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแปรตาม

unt 3

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย	0.123	0.015	0.015	-3.746	-0.118	-2.866	0.004	1
2	การส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.158	0.025	0.010	3.551	0.099	2.405	0.016	2
ค่าคงที่					33.130		5.914	0.000	

เมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแปรตามพบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารเพียงสองตัวแปร ที่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย (อิทธิพลทางลบ) และการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทั้งสองตัวแปรดังกล่าว สามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้น้อยมากเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหาร เป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.335	0.113	0.113	10.048	0.297	4.100	0.000	1
2	การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศหญิง	0.421	0.177	0.065	7.842	0.283	3.886	0.000	2

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
3	การที่ผู้บริหารจบ ทางด้านบริหาร การศึกษา	0.478	0.229	0.052	-3.105	-0.229	-3.169	0.002	3
	ค่าคงที่				7.480		0.814	0.417	

สำหรับในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารเพียง 3 ตัวแปรที่สามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอธิบายได้เพียงร้อยละ 2.3 โดยประมาณ และสองตัวแปรเป็นกลุ่มเดียวกับที่พบในการวิเคราะห์ที่ผ่านมา ที่เพิ่มขึ้นมาคือการที่ผู้บริหารจบการศึกษาทางด้านบริหารการศึกษาโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลในทางลบ ซึ่งหมายความว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารจบการศึกษาทางด้านบริหารการศึกษาโดยตรงจะเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารไม่ได้จบทางการบริหารการศึกษาโดยตรง

ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหาร เป็นตัวแปรอิสระ และใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	การส่งเสริม การสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.395	0.156	0.156	0.272	0.313	6.961	.000	1
2	การพัฒนาบุคลากร ในโรงเรียน	0.398	0.159	0.002	0.074	0.095	2.109	.035	2
	ค่าคงที่				2.340		31.755	.000	

เมื่อใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตามพบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและการบริหารเพียง 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ประสิทธิภาพในการอธิบายสูงกว่าที่พบเมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรตามค่อนข้างมาก กล่าวคือ ตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนในโรงเรียนได้ถึงร้อยละ 15.9 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้ถึงร้อยละ 15.6

ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนของ สมศ. เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การส่งเสริมการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.128	0.016	0.016	0.103	0.118	3.652	.000	1
2	การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง	0.171	0.029	0.013	0.104	0.114	3.529	.000	2
	ค่าคงที่				2.090		18.694	.000	

เมื่อใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม พบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและการบริหารเพียง 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพด้านผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ประสิทธิภาพในการอธิบายมีน้อยมาก กล่าวคือตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนในโรงเรียนได้เพียงร้อยละ 2.9 เท่านั้น

ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และการเรียนการสอนเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	คุณลักษณะของครู	0.167	0.028	0.028	0.317	0.261	7.943	0.000	1
2	การพัฒนาตนเอง ของครู	0.187	0.035	0.007	-0.282	-0.242	-5.682	0.000	3
3	พฤติกรรมของครู ด้านลักษณะนิสัย	0.224	0.050	0.015	0.268	0.234	6.144	0.000	2
4	การสอนแบบเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.231	0.053	0.003	-0.123	-0.103	-2.698	0.007	4
	ค่าคงที่				0.141		1.304	0.192	

ในกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน ซึ่งมีตัวแปรในกลุ่มนี้ทั้งหมด 5 ตัวแปร พบว่ามี 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สามารถอธิบายได้เพียงร้อยละ 5.3 เท่านั้น โดยมีสองตัวแปรที่มีอิทธิพลในทางลบ คือ การพัฒนาตนเองของครู และการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวก คือ คุณลักษณะของครู และพฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย ซึ่งมีอิทธิพลในลำดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และการเรียนการสอนเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแปรตาม

บทที่ 3

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	คุณลักษณะของครู	0.139	0.019	0.019	-0.490	-0.311	-9.480	.000	1
2	การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.200	0.040	0.021	0.295	0.190	4.976	.000	2
3	การพัฒนาตนเองของครู	0.207	0.043	0.003	0.310	0.205	4.811	.000	3
4	พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย	0.228	0.052	0.009	-0.258	-0.175	-4.580	.000	4
	ค่าคงที่				0.894		6.370	.000	

สำหรับในกรณีที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นกลุ่มเดียวกับที่พบในชั้น ป.6 รวมทั้งประสิทธิภาพในการอธิบายก็ใกล้เคียงกัน คืออธิบายได้รวมประมาณร้อยละ 5.2 เพียงทิศทางของความสัมพันธ์หรืออิทธิพลที่พบนั้นกลับกัน คือสองตัวแปรที่เคยเป็นลบในการวิเคราะห์ชั้น ป.6 กลับมาเป็นบวกในการวิเคราะห์กลุ่มนี้ และสองตัวแปรที่เคยเป็นบวกก็กลับเป็นลบในการวิเคราะห์ครั้งนี้

ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และการเรียนการสอนเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	คุณลักษณะของครู	0.120	0.014	0.014	-0.284	-0.294	-8.959	.000	1
2	การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.190	0.036	0.021	0.183	0.192	5.030	.000	4
3	การพัฒนาตนเองของครู	0.198	0.039	0.003	0.227	0.244	5.738	.000	2
4	พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย	0.231	0.053	0.014	-0.198	-0.218	-5.715	.000	3
	ค่าคงที่				0.380		4.420	.000	

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครู เมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม พบว่าได้ผลเหมือนกับกรณีที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกประการ

ตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และการเรียนการสอนเป็นตัวแปรอิสระ และใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.414	0.172	0.172	0.171	0.178	5.428	.000	1
2	พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย	0.438	0.192	0.020	0.156	0.171	6.246	.000	2
3	คุณลักษณะของครู	0.448	0.201	0.009	0.148	0.153	5.094	.000	3
	ค่าคงที่				1.816		22.905	.000	

เมื่อใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม พบว่า เหลือตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 3 ตัวแปร ตัวแปรสำคัญที่สุด ได้แก่ การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้ถึงร้อยละ 17.2 โดยประมาณ รองลงมาคือ พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย และคุณลักษณะของครู ตามลำดับ โดยสองตัวแปรหลังนี้ช่วยให้การอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 3 เมื่อรวมทั้งสามตัวแปรจึงสามารถอธิบายตัวแปรตามร่วมกันได้ถึงร้อยละ 20.1

ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และการเรียนการสอนเป็นตัวแปรอิสระ และใช้ผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนของ สมศ. เป็นตัวแปรตาม

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.
1	การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.178	0.032	0.032	0.176	0.178	6.197	.000
	ค่าคงที่				1.742		16.501	.000

เมื่อใช้ผลการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนของสมศ.เป็นตัวแปรตาม พบว่ามีตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงตัวแปรเดียว คือ การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้เพียงร้อยละ 3.2

การวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรอิสระจากทุกด้าน คือด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูและการเรียนการสอน เพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรที่มีต่อตัวแปรตามแต่ละตัว ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 57 อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูและการเรียนการสอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การเป็นโรงเรียนเอกชน	0.234	0.055	0.055	7.451	0.187	6.804	.001	1
2	การที่โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.263	0.069	0.015	-1.814	-0.101	-3.292	.000	4
3	คุณลักษณะของครู	0.293	0.086	0.016	3.940	0.128	5.068	.000	2
4	ความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้บริหาร	0.306	0.094	0.008	-0.391	-0.109	-4.253	.006	3
5	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ	0.320	0.102	0.009	2.135	0.079	2.765	.013	5
6	ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร	0.326	0.107	0.004	1.144	0.064	2.481	.044	6
7	การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง	0.331	0.110	0.003	1.519	0.055	2.020	.023	9
8	อัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์	0.335	0.112	0.003	-0.022	-0.058	-2.272	.033	8
9	ความพอเพียงของอาคารสถานที่/ความสะอาด	0.339	0.115	0.003	1.496	0.055	2.130	.038	10
10	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคกลาง	0.343	0.118	0.003	-1.441	-0.060	-2.081	.028	7
	ค่าคงที่				41.081		12.156	.000	

เมื่อนำตัวแปรจากทั้งสามกลุ่ม คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูผู้สอนและการเรียนการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามทั้งหมดถึง 10 ตัวแปร โดยเป็นตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 6 ตัวแปร (3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบ) กลุ่มที่เกี่ยวกับผู้บริหาร 3 ตัวแปร (มีอิทธิพลทางลบ 1 ตัวแปร) และกลุ่มที่เกี่ยวกับครู 1 ตัวแปร โดยตัวแปรทั้ง 10 ตัวดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประมาณร้อยละ 11.8

ตารางที่ 58 อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูและการเรียนการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล	0.203	0.041	0.041	6.593	0.156	3.730	.000	2
2	คุณลักษณะของครู	0.256	0.066	0.025	9.118	0.248	3.785	.000	1
3	การเป็นโรงเรียนเอกชน	0.278	0.077	0.012	5.055	0.120	2.873	.004	3
4	การที่ผู้บริหารจบการศึกษาทางการบริหารการศึกษา	0.296	0.088	0.010	2.293	0.108	2.652	.008	5
5	จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	0.311	0.097	0.009	0.003	0.108	2.628	.009	6
6	การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน	0.321	0.103	0.006	-4.696	-0.131	-1.982	.048	4
	ค่าคงที่				32.221		5.754	.000	

ในกรณีที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามทั้งหมด 6 ตัวแปร โดยตัวแปร 3 ตัวอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษาที่เกี่ยวกับผู้บริหารมีเพียงตัวแปรเดียว และที่เกี่ยวกับครูมี 2 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรที่พบทั้งหมดนั้นมีเพียงตัวแปรเดียวที่มีอิทธิพลในทางลบ และทั้ง 6 ตัวแปรร่วมกันอธิบายตัวแปรตามได้ประมาณร้อยละ 10.3

ตารางที่ 59 อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูและการเรียนการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง	0.430	0.185	0.185	5.776	0.247	3.733	.000	2
2	คุณลักษณะของครู	0.529	0.280	0.096	8.118	0.232	3.652	.000	4
3	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ ปริมณฑล	0.592	0.350	0.070	7.901	0.239	3.649	.000	3
4	จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด	0.630	0.397	0.047	0.007	0.262	4.047	.000	1
5	การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง	0.652	0.425	0.028	4.656	0.167	2.625	.010	5
6	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียง	0.673	0.453	0.028	8.102	0.167	2.704	.008	6
7	ความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร	0.691	0.477	0.024	0.880	0.162	2.616	.010	7
	ค่าคงที่				4.851		0.519	.604	

ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนถึงขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรอิสระทั้งหมด 7 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 4 ตัวแปร เกี่ยวกับผู้บริหาร มี 2 ตัวแปร และที่เกี่ยวกับครุมีเพียง 1 ตัวแปร ตัวแปรทั้งหมดอิทธิพลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ประสิทธิภาพในการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีมากถึงร้อยละ 47.7

ตารางที่ 60 อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูและการเรียนการสอน ที่มีต่อคุณลักษณะของผู้เรียน

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย	0.404	0.163	0.163	0.162	0.177	5.863	.000	2
2	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันออก	0.433	0.188	0.025	-0.090	-0.153	-6.590	.000	3
3	คุณลักษณะของครู	0.452	0.205	0.017	0.186	0.191	6.048	.000	1
4	การที่โรงเรียนขาดแคลนครู	0.466	0.217	0.012	-0.049	-0.077	-3.476	.001	5
5	การเป็นโรงเรียนเอกชน	0.471	0.222	0.005	-0.086	-0.066	-2.961	.003	6
6	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ	0.475	0.225	0.003	-0.051	-0.057	-2.497	.013	7
7	การส่งเสริมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.478	0.229	0.003	0.125	0.144	4.420	.000	4
	ค่าคงที่				1.894		20.767	.000	

เมื่อใช้คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวแปรตาม พบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระทั้งสามกลุ่มมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามจำนวน 7 ตัวแปร โดย 4 ตัวแปรอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา (มีอิทธิพลในทางลบทั้งหมด) จำนวน/ตัวแปรอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวกับครู และที่เกี่ยวกับผู้บริหารมีเพียงตัวแปรเดียว คือการส่งเสริมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้ง 7 ตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายตัวแปรตามร่วมกันได้รวมร้อยละ 22.9

ตารางที่ 61 อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และ ครูและการเรียนการสอนที่มีต่อคุณภาพ ของสถานศึกษาด้านผู้เรียนที่ประเมินโดย สมศ.

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับ อิทธิพล
1	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง	0.148	0.022	0.022	0.068	0.090	2.417	.016	4
2	การส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.191	0.036	0.015	0.089	0.102	2.788	.005	2
3	การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศหญิง	0.217	0.047	0.011	-0.101	-0.111	-2.996	.003	1
4	ความพอเพียงของสิ่งอำนวยความสะดวก	0.238	0.057	0.009	0.035	0.101	2.744	.006	3
5	พื้นที่บริเวณโรงเรียน	0.255	0.065	0.008	-0.001	-0.100	-2.740	.006	5
6	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	0.266	0.071	0.006	0.000	0.080	2.188	.029	6
	ค่าคงที่				2.114		16.586	.000	

เมื่อใช้ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาด้านผู้เรียนของ สมศ. เป็นตัวแปรตาม พบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระทั้งสามกลุ่มมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามจำนวน 6 ตัวแปร โดย 4 ตัวแปรอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ตัวแปรอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารมีเพียงสองตัวแปร คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศหญิง และการส่งเสริมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรทั้ง 6 ตัวดังกล่าวสามารถอธิบายคุณภาพสถานศึกษาด้านผู้เรียนร่วมกันได้รวมร้อยละ 7.1 เท่านั้น

จากผลการวิเคราะห์ทั้งหมด ซึ่งพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับจะใช้ตัวแปร “คุณภาพ” ในความหมายใด หรือจะใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของคุณภาพ ในการวิจัยเรื่องนี้แบ่งตัวแปรที่สะท้อนคุณภาพของสถานศึกษา ออกเป็นสามส่วน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ซึ่งแต่ละส่วนมีวิธีวัดที่แตกต่างกันไป ในการหารูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ จึงได้ใช้วิธีรวมตัวแปรทั้งสามส่วนเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็น “คุณภาพ” เพียงหนึ่งเดียว โดยก่อนนำมารวมกันได้แปลงค่าของตัวแปรแต่ละตัวให้เป็นคะแนนมาตรฐานก่อน

เมื่อนำคุณภาพที่ได้จากการรวมตัวแปรทั้งสามส่วนดังกล่าว มาเป็นตัวแปรตามในการวิเคราะห์หาอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในแต่ละกลุ่ม คือกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ผู้บริหาร การบริหาร และครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษา

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคอีสาน	0.187	0.035	0.035	-0.164	-0.129	-3.931	.000	1
2	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง	0.247	0.061	0.026	0.204	0.122	3.675	.000	2
3	ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอ	0.275	0.075	0.014	-0.005	-0.088	-2.722	.007	4
4	ความพอเพียงของห้องและสิ่งอำนวยความสะดวก	0.293	0.086	0.010	0.178	0.094	2.857	.004	3
5	การที่โรงเรียนขาดแคลนครู	0.307	0.094	0.009	-0.113	-0.081	-2.517	.012	5
6	การที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนเอกชน	0.315	0.099	0.005	0.234	0.077	2.258	.024	6
7	อัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์	0.321	0.103	0.004	-0.002	-0.065	-2.015	.044	7
	ค่าคงที่				0.007		0.079	.937	

F = 14.64879 Sig. = .000

ผลการวิเคราะห์ เมื่อใช้ตัวแปรคุณภาพใหม่ พบว่า มีตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษาทั้งหมด 7 ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อคุณภาพของสถานศึกษา โดยมีตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกเพียงสามตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ความพอเพียงของห้องและสิ่งอำนวยความสะดวก และการที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนเอกชน ส่วนอีกสี่ตัวแปรที่เหลือมีอิทธิพลทางลบ คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคอีสาน ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอ การที่

โรงเรียนขาดแคลนครู และอัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายคุณภาพของสถานศึกษา ร่วมกันได้ประมาณร้อยละ 10.3

ตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหาร ที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษา

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.
1	การที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้หญิง	0.165	0.027	0.027	0.325	0.165	4.990	.000
	ค่าคงที่		0.273	4.440	.000			

F = 24.896 Sig. = .000

ในกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหาร พบว่า มีตัวแปรเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้หญิง โดยเป็นอิทธิพลในทางบวก แต่อิทธิพลที่พบมีน้อยมาก เพียงร้อยละ 2.7 เท่านั้น

ตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหาร ที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษา

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.
1	การส่งเสริมการสอนแบบ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.348	0.121	0.121	2.525	0.348	12.503	.000
	ค่าคงที่				0.672		-12.410	.000

F = 89.514 Sig. = .000

ในกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารก็เช่นเดียวกับผู้บริหาร คือ พบว่า มีตัวแปรเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา คือ การส่งเสริมการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเป็นอิทธิพลในทางบวก และอิทธิพลที่พบมีค่อนข้างมากถึงร้อยละ 12.1

ตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน ที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษา

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.351	0.123	0.123	0.460	0.216	5.029	.000	1
2	คุณลักษณะของครู	0.369	0.136	0.013	0.384	0.177	4.133	.000	2
	ค่าคงที่				-2.777		-12.554	.000	

$$F = 27.790 \quad \text{Sig.} = .000$$

ในกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน พบว่า มีตัวแปรสองตัวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา คือ การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณลักษณะของครู ซึ่งทั้งสองตัวแปรนี้มีอิทธิพลในทางบวก และอิทธิพลรวมที่พบก็มีค่อนข้างมากคือมีถึงร้อยละ 13.6

ตารางที่ 66 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และครูและการเรียนการสอน ที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษา

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
1	การส่งเสริมการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.327	0.107	0.107	0.564	0.296	9.581	.000	1
2	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคอีสาน	0.372	0.138	0.031	-0.168	-0.133	-4.214	.000	2
3	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง	0.395	0.156	0.018	0.155	0.092	2.817	.005	3
4	การที่โรงเรียนขาดแคลนครู	0.409	0.167	0.011	-0.141	-0.101	-3.233	.001	5

ตารางที่ 66 (ต่อ)

ที่	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	B	Beta	t	Sig.	อันดับอิทธิพล
5	การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้หญิง	0.418	0.174	0.007	0.143	0.072	2.229	.026	4
6	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	0.424	0.179	0.005	0.000	0.068	2.216	.027	7
7	การที่เป็นโรงเรียนเอกชน	0.428	0.184	0.004	0.212	0.070	2.110	.035	6
	ค่าคงที่				-1.891		-8.006	.000	

F = 14.649 Sig. = .000

เมื่อนำตัวแปรอิสระทั้งสี่กลุ่มมาวิเคราะห์ร่วมกัน พบว่า มีตัวแปร 7 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา โดยเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 5 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคอีสาน (อิทธิพลทางลบ) การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง การที่โรงเรียนขาดแคลนครู (อิทธิพลทางลบ) จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการที่เป็นโรงเรียนเอกชน อีกสองตัวแปรที่เหลือเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหาร และการบริหารอย่างละหนึ่งตัวแปร คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้หญิง กับ การส่งเสริมการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพของสถานศึกษาได้ร้อยละ 18.4

ตารางที่ 67 สรุพอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร และ ครูและการเรียนการสอน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน คุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน และคุณภาพรวมของสถานศึกษา

ที่	ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานศึกษา	อิทธิพลที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษาแบบต่าง ๆ						จำนวนครั้ง ที่พบ
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			ลักษณะผู้เรียน	คุณภาพ (สมศ.)	คุณภาพ (รวม)	
		ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6				
1	ลักษณะและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอ						-0.088	1
2	พื้นที่บริเวณโรงเรียน						-0.084	1
3	ขนาดโรงเรียน						0.078	1
4	การเป็นโรงเรียนเอกชน	0.187	0.120		-0.066		0.077	4
5	การเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง			0.247		0.085	0.122	3
6	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล		0.156	0.239		0.076		3
7	การเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง	-0.060						1
8	การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคตะวันออก			0.167				1
9	การเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ	0.079			-0.057			2
10	การที่โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.101					-0.164	2
11	ความพอเพียงของสิ่งอำนวยความสะดวก	0.055				0.086		2
12	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น		0.108					1

ตารางที่ 67 (ต่อ)

ที่	ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานศึกษา	อิทธิพลที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษาแบบต่าง ๆ					จำนวนครั้ง ที่พบ	
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			ลักษณะ ผู้เรียน	คุณภาพ (สมศ.)		คุณภาพ (รวม)
		ชั้น ป.6	ชั้น ม.3	ชั้น ม.6				
13	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย			0.262				1
14	การที่โรงเรียนขาดแคลนครู				-0.077		-0.081	2
15	อัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์	-0.058					-0.065	2
16	ผู้บริหารและการบริหารการที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง	0.055		0.167		0.114	0.325	4
17	ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร	0.064						1
18	การที่ผู้บริหารจบทางการบริหารการศึกษา		0.108					1
19	ความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร			0.162				1
20	การส่งเสริมการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ				0.144	0.118	0.348	3
21	ความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้บริหาร	-0.109						1
22	ครูและกระบวนการเรียนการสอน คุณลักษณะของครู	0.128	0.248	0.232	0.191		0.177	5
23	การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน		-0.131					1
24	พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย				0.177		0.216	2
25	การสอนแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					0.178	-0.12	2

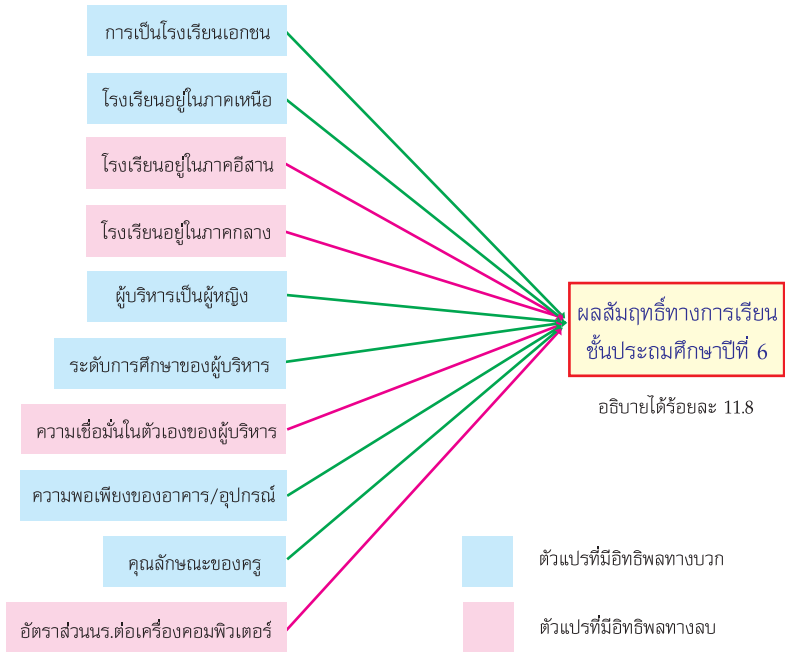
เมื่อนำผลการวิเคราะห์แยกตามตัวแปรตาม มาพิจารณารวมกัน เพื่อดูว่าตัวแปรในแต่ละด้านมีตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/คุณลักษณะของผู้เรียน แต่ละตัวแปรปรากฏในการวิเคราะห์กี่ครั้ง รวมทั้งดูขนาดของอิทธิพลที่พบ (ค่าน้ำหนักมาตรฐานหรือค่าเบต้า) พบว่า มีตัวแปรที่พบในการวิเคราะห์รวมทั้งหมด 25 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 15 ตัวแปร ที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร 6 ตัวแปร และเป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน อีก 4 ตัวแปร

ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ที่พบว่ามีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาที่แยกแต่ละด้านน้อยที่สุด คือ การที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนเอกชน ซึ่งพบในการวิเคราะห์ 4 ครั้ง (พบอิทธิพลทางลบหนึ่งครั้ง) ตัวแปรที่ ส่วนตัวแปรที่พบในการวิเคราะห์ 3 ครั้ง มี 2 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง และในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล และตัวแปรที่พบในการวิเคราะห์ 2 ครั้ง มี 3 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอัตราส่วนนักเรียนต่อคอมพิวเตอร์ (ทั้งสามตัวแปรมีอิทธิพลในทางลบ) สำหรับตัวแปรในด้านนี้ อีก 8 ตัวแปร พบว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรตามด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว โดยเป็นอิทธิพลทางลบ 3 ตัวแปร และมีอิทธิพลทางบวก 5 ตัวแปร

ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารที่พบว่ามีอิทธิพลต่อการวิเคราะห์ 4 ครั้ง มีเพียงตัวแปรเดียวคือ การที่สถานศึกษามีผู้บริหารเป็นผู้หญิง ที่พบ 3 ครั้ง มีหนึ่งตัวแปร คือ การส่งเสริมการสอนแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ในกลุ่มนี้ อีก 4 ตัวแปร พบในการวิเคราะห์เพียงหนึ่งครั้ง

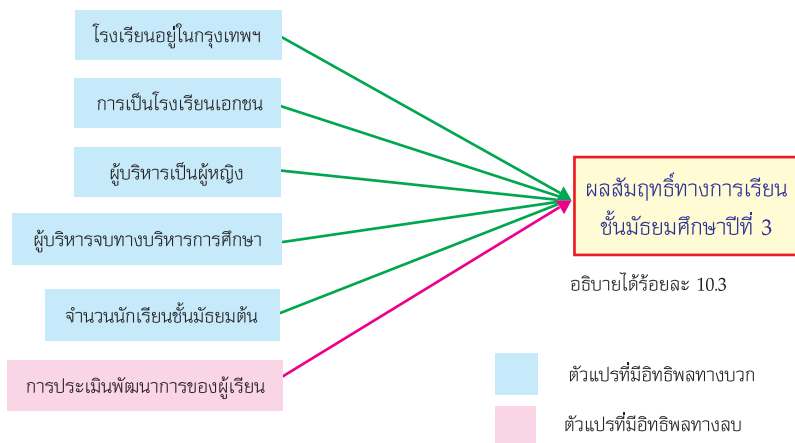
ตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน พบว่า ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม 5 ครั้งมีตัวแปรเดียว คือ คุณลักษณะของครู และเป็น

อิทธิพลทางบวกที่ค่อนข้างชัดเจน ส่วนอีกสองตัวแปรพบในการวิเคราะห์ 2 ครั้ง คือ พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย และการสอนแบบที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่วนการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน พบในการวิเคราะห์เพียงหนึ่งครั้ง

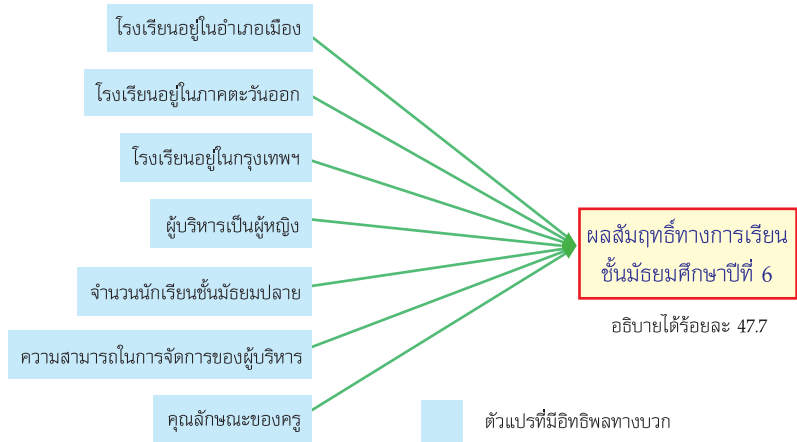
ภาพประกอบที่ 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ โรงเรียนเอกชน ตั้งอยู่ในภาคเหนือ (ไม่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง) ผู้บริหารเป็นผู้หญิง มีการศึกษาสูง มีอาคาร/อุปกรณ์พอเพียง ครูมีลักษณะของครูที่ดี ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นไม่สูง และมีอัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ต่ำ โดยลักษณะทั้งหมดสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ประมาณร้อยละ 12

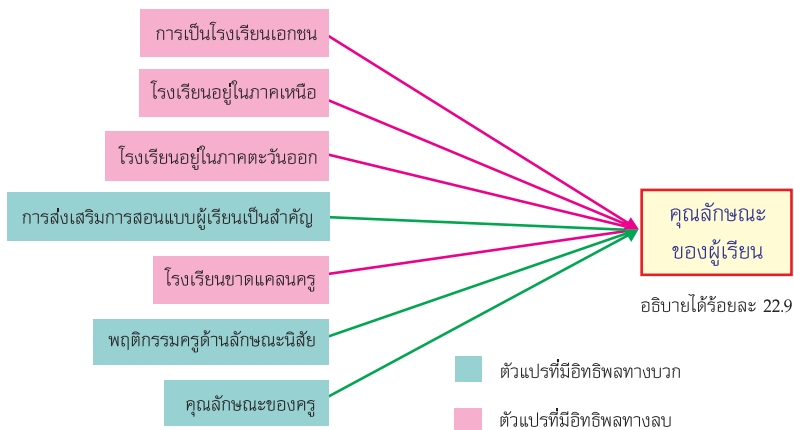
ภาพประกอบที่ 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ โรงเรียนเอกชน ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ผู้บริหารเป็นผู้หญิง จบการศึกษาทางด้านบริหารการศึกษาโดยตรง และมีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาก และครูดำเนินการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมาก โดยลักษณะทั้งหมดสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ประมาณร้อยละ 10

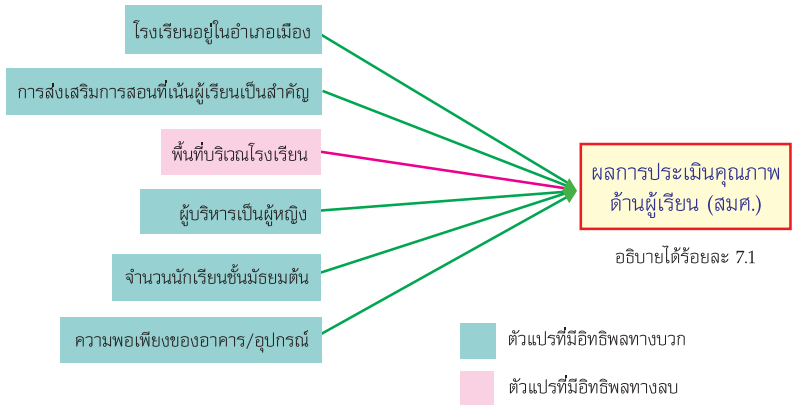
ภาพประกอบที่ 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง อยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล หรืออยู่ในภาคตะวันออก ผู้บริหารเป็นผู้หญิง มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาก ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการสูง และครูมีลักษณะที่ดี โดยลักษณะทั้งหมดสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ประมาณร้อยละ 48

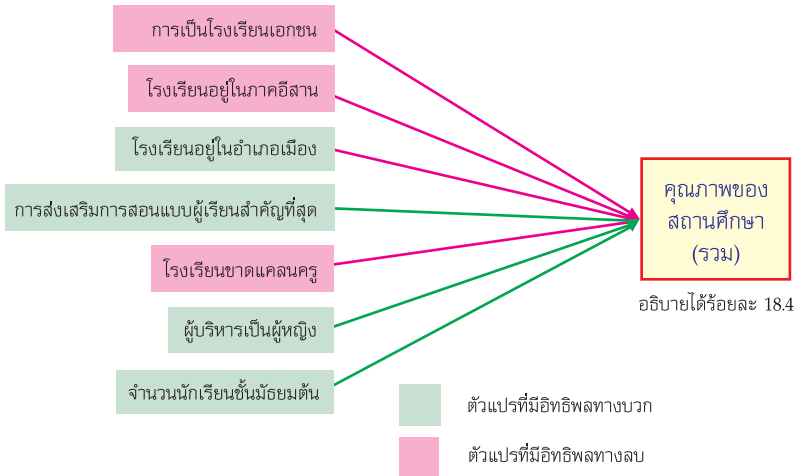
ภาพประกอบที่ 4 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน

โรงเรียนที่นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะที่ดี คือ โรงเรียนผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีพฤติกรรมด้านลักษณะนิสัยมาก ครูมีคุณลักษณะที่ดี โรงเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ในภาคเหนือหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่ใช่โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนไม่ขาดแคลนครู โดยลักษณะทั้งหมดสามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนได้ประมาณร้อยละ 23

ภาพประกอบที่ 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน

โรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพ (โดยสมศ.) สูง คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารเป็นผู้หญิง มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาก และโรงเรียนมีอาคาร/อุปกรณ์อย่างเพียงพอ โดยลักษณะทั้งหมดสามารถอธิบายผลการประเมินคุณภาพ ได้ประมาณร้อยละ 7

ภาพประกอบที่ 6 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา (รวม)

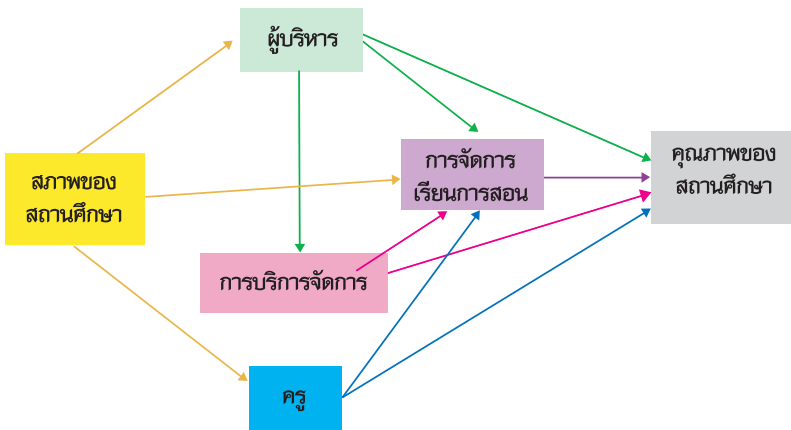
โรงเรียนที่มีคุณภาพโดยรวมสูง คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารเป็นผู้หญิง มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาก ไม่ใช่โรงเรียนเอกชน ไม่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโรงเรียนไม่ขาดแคลนครู โดยลักษณะทั้งหมดสามารถอธิบายผลการประเมินคุณภาพ ได้ประมาณร้อยละ 18

ตอนที่ 6

**การตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านต่างๆ
กับคุณภาพของสถานศึกษา**

ตอนที่ 3

ผลจากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อคุณภาพของสถานศึกษาที่ใช้ตัวแปรในรูปแบบต่างๆ ที่นำเสนอไปทั้งหมดนั้น เป็นการนำเสนอในรูปแบบของความสัมพันธ์แบบขั้นเดียว กล่าวคือ ถือว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีอิทธิพลต่อกัน แต่ทุกตัวมีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา แต่ในความเป็นจริงในบางกรณี ในกลุ่มตัวแปรอิสระด้วยกันอาจมีอิทธิพลหรือส่งผลต่อกันในเชิงเหตุ-ผล การวิเคราะห์ตอนนี้ จะศึกษารูปแบบของความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลหรือเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยให้คุณภาพของสถานศึกษาเป็นตัวแปรเป้าหมาย (ตัวแปรสุดท้ายของรูปแบบ) ดังนี้

ภาพประกอบที่ 7 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ตามสมมุติฐานของการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์ตามรูปประกอบข้างต้น เป็นลักษณะของความสัมพัทธ์เชิงสาเหตุที่กำหนดเป็นสมมุติฐานดังนี้

1. สภาพของสถานศึกษา ส่งผลต่อผู้บริหาร ครู และการจัดการเรียนการสอน
2. ผู้บริหาร ส่งผลต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของสถานศึกษา
3. การบริหารจัดการ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของสถานศึกษา
4. ครูผู้สอน ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน
5. การจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา

เนื่องจากตัวแปรในแต่ละกลุ่มมีมากกว่า 1 ตัว จึงใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อรวมตัวแปรในแต่ละกลุ่มให้เป็นตัวแปรเดียวโดยรวมกันด้วยสัดส่วนตามน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เฉพาะตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .35 (กำหนดโดยผู้วิเคราะห์ ใช้เกณฑ์มากกว่า 1 ใน 3 ของน้ำหนักที่อาจเป็นไปได้ทั้งหมด) ดังนี้

ตัวแปรด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง พื้นที่บริเวณโรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ความเพียงพอของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน

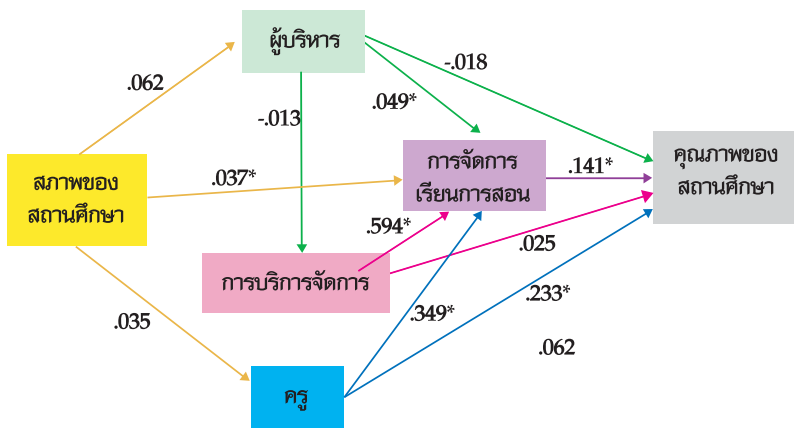
ตัวแปรด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย การที่ผู้บริหารเป็นผู้หญิง อายุของผู้บริหาร อายุราชการ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

ตัวแปรด้านการบริหาร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชน และกรรมการสถานศึกษา การส่งเสริมการสอนแบบที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ การพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา

ตัวแปรด้านครูผู้สอน คือ คุณลักษณะของครู

ตัวแปรด้านการจัดการการเรียนรู้ คือ การสอนแบบที่ยืดหยุ่น เป็นสำคัญ พฤติกรรมครูด้านลักษณะนิสัย การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน

ผลจากการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยใช้รูปแบบตามสมมุติฐาน และตัวแปรที่รวมแล้วปรากฏดังนี้

ภาพประกอบที่ 8 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ตามสมมุติฐานของการวิจัย

ผลการตรวจสอบตามรูปข้างบน พบว่า

สภาพของสถานศึกษา ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการ แต่ไม่ส่งผลต่อผู้บริหารและครู

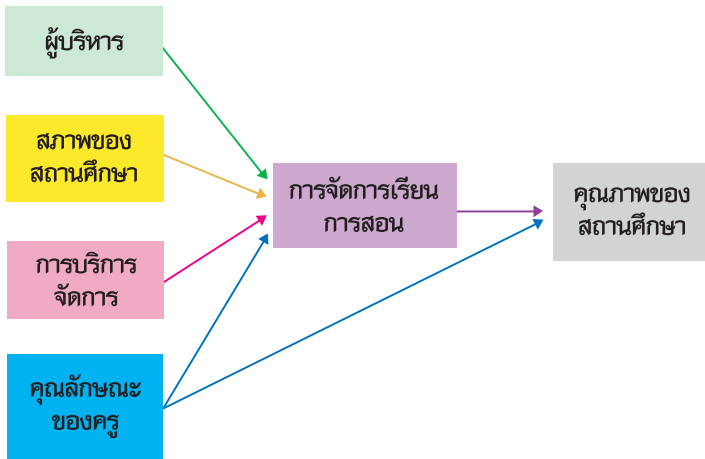
ลักษณะของผู้บริหารส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนแต่ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการและคุณภาพของสถานศึกษา

การบริหารจัดการ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน แต่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา

คุณลักษณะของครูส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการเรียน การสอนและคุณภาพของสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาอย่าง มีนัยสำคัญ

เมื่อตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก และปรับค่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรบางตัว (ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีการตัดเส้น ทางออก) จะได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ดังนี้

ภาพประกอบที่ 9 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ กับคุณภาพของสถานศึกษา

จากรูปแบบตามแผนภูมิข้างต้น จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้าน ผู้บริหารสถานศึกษา สภาพของสถานศึกษา และการบริหารจัดการ ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอน ยกเว้น องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูที่นอกจากจะส่งผลต่อคุณภาพ ของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังส่งผลโดยตรงต่อ คุณภาพของสถานศึกษาด้วย

4

บทที่ 4

สรุป และอภิปรายผลการวิเคราะห์

การวิจัยตามโครงการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ในการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม 3 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วัดความเป็นนักบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) แบบสอบถามข้อมูลของสถานศึกษา และ 3) แบบสอบถามครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครอบคลุมสถานศึกษาในระดับการศึกษาจากหลายสังกัด คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้ข้อมูลจากผู้บริหารและสถานศึกษาจำนวน 2,637 แห่ง ข้อมูลจากครูผู้สอนจำนวน 28,000 ฉบับ การวิเคราะห์เพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ใช้วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ เส้นทาง โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการวิเคราะห์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 90 เป็นโรงเรียนเอกชนร้อยละ 5.3 โรงเรียนเทศบาลร้อยละ 2.2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่นร้อยละ 1.3 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก รองลงมาคือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ตามลำดับ โรงเรียนทั้งหมดกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอโดยเฉลี่ยประมาณ 12.5 ก.ม. อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 50 ก.ม. มีพื้นที่บริเวณโรงเรียนโดยเฉลี่ยประมาณ 21 ไร่ ความพอเพียงของอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับปานกลาง โดยเฉลี่ยแต่ละโรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน 15 เครื่อง ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นประมาณ 294 คนต่อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง

ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือร้อยละ 87.6 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-45 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 49 ปี มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 21-25 ปี (เฉลี่ยเท่ากับ 26.3 ปี) ประสบการณ์ในการบริหารไม่เกิน 5 ปี (เฉลี่ยประมาณ 12 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีจำนวนเท่าๆ กัน) ผู้บริหารประมาณร้อยละ 62 จบการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง ในด้านความเป็นนักบริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการสื่อสารมากกว่าด้านอื่น รองลงมาคือด้านมนุษยสัมพันธ์ และนิสัยในการทำงาน คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า การมี

ส่วนร่วมของชุมชน/กรรมการสถานศึกษาในการบริหาร/การเรียน การสอน การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการสอนแบบเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก

บทที่ 4

การดำเนินการของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวการ ปฏิรูปการเรียนรู้อพบว่า ครูดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินพัฒนาการของ ผู้เรียน พฤติกรรมครูด้านลักษณะนิสัยที่ดี การพัฒนาตนเอง และ คุณลักษณะของครู

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการทดสอบระดับชาติ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยวิชาต่างๆ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งประเทศเล็กน้อย สำหรับคุณลักษณะ ของผู้เรียน จากการประเมินของครูทั้งหมดในโรงเรียน พบว่า โดยเฉลี่ย นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการประเมินการดำเนินงานของผู้บริหารและ ครูผู้สอน

ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะของความเป็นนักบริหารด้าน ต่างๆ 8 ด้าน แตกต่างกันไป ด้านที่มีผู้บริหารมีลักษณะความเป็น ผู้บริหารสูงกว่าเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 85 คือด้านความสามารถใน การจัดการ และด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านที่มีผู้บริหาร ผ่านเกณฑ์น้อยที่สุดคือด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งมีผู้บริหาร ผ่านเกณฑ์เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น เมื่อพิจารณาารวมทุกด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม มีความเป็นนักบริหารใน ระดับดีร้อยละ 79.5 ระดับพอใช้ร้อยละ 20 ส่วนที่ควรปรับปรุงมี เพียงร้อยละ 0.5

ผลการดำเนินงานด้านที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการเรียนการสอนของครู คือ การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน พฤติกรรมด้านลักษณะของครู การพัฒนาตนเองของครู และคุณลักษณะของครู พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่สุ่มมาจากโรงเรียนทั่วประเทศ พบว่า ผลการสุ่มตัวอย่างได้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 เกือบเคียงกับนักเรียนที่เข้ารับการทดสอบทั้งหมด สำหรับคุณลักษณะของผู้เรียน ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับมากหรือระดับดี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีลักษณะต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความเป็นนักบริหารของผู้บริหาร การบริหารสถานศึกษา และการดำเนินการของครู พบว่า ความเป็นนักบริหารของผู้บริหาร 7 ด้าน (ยกเว้นด้านนิสัยในการทำงาน) และรวมทุกด้าน แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์ พบว่า มีความแตกต่างกันบางด้าน การบริหารจัดการของผู้บริหาร พบว่า แตกต่างกันระหว่างสังกัดทั้งสามด้าน แตกต่างกันบางด้านระหว่างที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์

สำหรับการดำเนินการด้านการเรียนการสอนของครู 5 ด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันทุกด้านเมื่อจำแนกตามสังกัด และที่ตั้งสถานศึกษา แต่แตกต่างกันบางด้านเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์

ผลการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่จำแนกตามสังกัด ที่ตั้งสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และภาคภูมิศาสตร์ มีคุณลักษณะแตกต่างกัน โดยนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนที่มีนักเรียน 1,201-1,500 คน และโรงเรียนอยู่ในภาคตะวันออก มีคุณลักษณะสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนสังกัด ที่ตั้งขนาดและภาคอื่นๆ

บทที่ 4

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน คุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน พบว่าทั้งตัวแปรในกลุ่มที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ผู้บริหารและการบริหาร ครูและการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก/ไม่มีความสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลางมีน้อยมาก

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน คุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน และคุณภาพโดยรวม

ผลการวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

1) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามี 10 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 6 ตัวแปร คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคกลาง (อิทธิพลทางลบ) การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อิทธิพลทางลบ) ความพอเพียงของสิ่ง

อำนาจความสะดวกต่างๆ และความพอเพียงของเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหารที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 มี 3 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้บริหาร (อิทธิพลทางลบ) สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มีเพียงตัวแปรเดียว คือ คุณลักษณะของครู ตัวแปรทั้ง 10 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ป.6 ประมาณร้อยละ 12

2) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามี 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 3 ตัวแปร คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล และจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มีเพียงตัวแปรเดียว คือ การที่ผู้บริหารจบทางด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มี 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะของครู และการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน (อิทธิพลทางลบ) ตัวแปรทั้ง 6 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ม.3 ประมาณร้อยละ 10

3) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามี 7 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 4 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล ภาคตะวันออก และจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มี 2 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง และความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มีตัวแปรเดียว คือ คุณลักษณะของครู ตัวแปรทั้ง 7 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ม.6 ประมาณร้อยละ 48

4) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน พบว่า มี 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 3 ตัวแปร คือ การเป็นโรงเรียนเอกชน (อิทธิพลทางลบ) การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในภาคเหนือ (อิทธิพลทางลบ) และการที่โรงเรียนขาดแคลนครู (อิทธิพลทางลบ) ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มีตัวแปรเดียว คือ การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับครูและการเรียนการสอน มี 2 ตัวแปร คือ คุณลักษณะของครู และพฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย ตัวแปรทั้ง 7 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน ประมาณร้อยละ 23

5) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน พบว่ามี 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานศึกษา 4 ตัวแปร คือ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง พื้นที่บริเวณโรงเรียน (อิทธิพลทางลบ) จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และความพอใจเพียงของสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้บริหารและการบริหาร มี 2 ตัวแปร คือ การที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง ตัวแปรทั้ง 6 ตัวดังกล่าวส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน ประมาณร้อยละ 7.1

ตอนที่ 6 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบด้านต่างๆ กับคุณภาพของสถานศึกษา

ผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบด้านต่างๆ กับคุณภาพของสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านผู้บริหารสถานศึกษา สภาพของสถานศึกษา และการบริหารจัดการส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอน ยกเว้นองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูที่นอกจากจะส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสถานศึกษาด้วย

อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้งหมดหลายสิบตัวแปร แต่มีตัวแปรเพียง 6-10 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียน นั้นเนื่องมาจากวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นวิธีที่มีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลต่อตัวแปรอิสระด้วยกัน อิทธิพลที่พบจึงเป็นอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวที่ได้ขจัดอิทธิพลของตัวแปรอื่นออกไปก่อนแล้ว จำนวนตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลจริงๆ จึงเหลือน้อย ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

อีกประเด็นหนึ่งที่พบก็คือ ปริมาณอิทธิพลรวมหรือประสิทธิภาพของการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/คุณลักษณะของผู้เรียนมีไม่มากนัก โดยเฉพาะเมื่อใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 และ ม.3 เป็นตัวแปรตาม อาจเป็นเพราะการวิเคราะห์ที่ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ทำให้ความแปรปรวนของตัวแปรตามลดน้อยลงอันเนื่องมาจากการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคนในแต่ละโรงเรียนมาเฉลี่ย เพื่อให้เป็นตัวแทนผลสัมฤทธิ์ของทั้งโรงเรียน ส่วนในกรณีของชั้น ม.6 ที่พบว่าประสิทธิภาพในการทำนายของตัวแปรอิสระ 7 ตัวสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ม.6 ได้สูงถึงร้อยละ 48 ซึ่งนับว่าค่อนข้างสูงสำหรับการวิเคราะห์ครั้งนี้ สาเหตุหนึ่งอาจมาจากจำนวนโรงเรียนมัธยมที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย (ไม่ถึง 200 โรงเรียน) และข้อมูลแตกต่างกันอย่างชัดเจน สำหรับกรณีของคุณลักษณะของผู้เรียนนั้น พบว่าประสิทธิภาพในการอธิบายของตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรอยู่ในระดับน่าพอใจ แม้จะอธิบายได้ประมาณร้อยละ 23 ก็ตาม เพราะตัวแปรคุณลักษณะของผู้เรียนได้จากการประเมินของครู และเป็น การประเมินในภาพรวม ผลการประเมินอาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา ด้านผู้เรียน ซึ่งมีจำนวน 6 ตัวแปรนั้น สามารถอธิบายคุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียนได้รวมกันเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้น แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ไม่เหมาะสมที่จะใช้อธิบาย คุณภาพของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ที่ได้จากการประเมินของ สมศ.

2. ตัวแปรที่พบว่า มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/คุณลักษณะของ ผู้เรียน ที่เป็นตัวแปรหลักและพบทุกครั้งในการวิเคราะห์ 4 ครั้ง คือ คุณลักษณะของครู ซึ่งนอกจากจะพบบ่อยแล้ว ค่าน้ำหนักของตัวแปรนี้ ก็ค่อนข้างสูงอยู่ในลำดับต้นๆ ในการพบแต่ละครั้ง แสดงว่า การที่ครูมีคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดี ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณลักษณะของนักเรียน (ซึ่งก็คือคุณภาพของการศึกษา) มากกว่าตัวแปรอื่น และอีกตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันก็คือ พฤติกรรมของครูด้านลักษณะนิสัย ที่พบว่าส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียนในลำดับที่สองรองจากคุณลักษณะของครู กล่าวคือ โรงเรียนที่ครูมีพฤติกรรมด้านลักษณะนิสัยดี นักเรียนโรงเรียนนั้นก็เป็นคนดี เป็นการยืนยันความเชื่อที่ว่า อยากให้นักเรียนเป็นคนอย่างไร ครูต้องทำเป็นตัวอย่าง

3. เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวแปรสถานศึกษาที่เกี่ยวกับที่ตั้งของสถานศึกษา ยังเป็นตัวชี้ถึงคุณภาพของสถานศึกษาได้ แต่ตัวแปรเหล่านี้ น่าจะไม่ใช่ตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรง แต่เป็นตัวแปรที่จะนำลักษณะดีๆ มาสู่โรงเรียน จึงทำให้คุณภาพของนักเรียนหรือโรงเรียน ดีตามมา เช่น การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในอำเภอเมือง หรือตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ/ปริมณฑล อาจดึงดูดให้มีนักเรียนเก่งๆ อยากมาเข้าเรียน ทำให้มีการแข่งขันกัน และในที่สุดนักเรียนที่เก่งกว่าหรือฐานะดีกว่าที่เป็นตัวบ่อนก็สามารถได้เรียนในโรงเรียนเหล่านั้น ประกอบกับโรงเรียน ในกลุ่มดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่จะมีครู/ผู้บริหารที่มีคุณสมบัติดีกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท่าเล็อื่นๆ

ที่ต้อยกว่า เช่น โรงเรียนในอำเภออื่นๆ หรือที่อยู่ห่างไกลความเจริญ หรือ โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น เมื่อตัวบ่อนมีลักษณะ เสียเปรียบ ผลผลิตที่ได้ก็จะมีโอกาสต้อยกว่าก็อาจเป็นไปได้ สิ่งที่จะแก้ได้ก็น่าจะเป็นเรื่องของการเรียนการสอนซึ่งก็หมายถึงตัวครูนั่นเอง

4. มีตัวแปรบางตัวที่พบว่ามียุทธิพลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/คุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งบางตัวก็พอเข้าใจได้ว่าตัวแปรนั้นๆ คือลักษณะเสียเปรียบ หรือชี้ให้เห็นถึงความเสียเปรียบ เช่น การที่โรงเรียนอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การที่โรงเรียนขาดแคลนครู หรืออัตราส่วนนักเรียนต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ (มีนักเรียนมาก เครื่องคอมพิวเตอร์น้อย) เป็นต้น แต่มีตัวแปรบางตัวที่น่าจะมีอิทธิพลทางบวก แต่ผลที่ได้กลับพบว่ามียุทธิพลทางลบ เช่น การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมียุทธิพลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ซึ่งหมายความว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำจะมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน (คือมุ่งประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมากกว่าการประเมิน ณ จุดเดียว) มากกว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง อาจอธิบายได้ว่าครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำอาจรู้ตัวเองว่าการวัดผลประเมินผลยังไม่ถูกต้อง จึงอาจมีการพัฒนาการประเมินผลมากขึ้น ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ครูอาจไม่ได้เปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ ผลจึงออกมากลับกันดังกล่าว อีกตัวแปรหนึ่งที่พบว่ามียุทธิพลทางลบ คือ ความมั่นใจในตัวเองของผู้บริหาร (ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นนักบริหาร) ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารมีความมั่นใจในตัวเองสูง นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กรณีนี้ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นเพราะเหตุใด ถ้าเป็นจริง ก็แสดงว่า ความมั่นใจในตัวเอง เป็นลักษณะที่ไม่ควรมีในตัวผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างไรก็ตาม กรณีนี้พบเฉพาะระดับชั้น ป.6 เท่านั้น ในระดับ ม.3 และ ม.6 ไม่พบ และตัวแปรนี้ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้เรียน

5. ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ เพื่อหาทางอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือองค์ประกอบด้านต่างๆ กับคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม ซึ่งมีแนวความคิดหรือสมมุติฐานว่า คุณภาพของผู้เรียนย่อมเกิดจากกระบวนการสอนของครูและกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร แต่ผลการตรวจสอบเชิงวิชาการจากข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิจัยเรื่องนี้พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอนนั้นส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาจริง แต่องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารกลับไม่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาโดยตรง แต่มีส่วนส่งผลผ่านทางกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น และที่น่าแปลกก็คือ ในขณะที่องค์ประกอบด้านลักษณะของผู้บริหารก็ไม่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา แต่องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูพบว่าส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสถานศึกษาด้วย ทั้งๆ ที่คุณลักษณะของครูนั้นส่งผลผ่านทางองค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอนส่วนหนึ่งแล้วก็ตาม เรื่องนี้แสดงว่านอกจากกระบวนการเรียนการสอนของครูแล้ว คุณลักษณะที่เกี่ยวกับตัวครูโดยตรงก็ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง นอกจากต้องสอนดีแล้ว ตัวครูเองก็ต้องมีลักษณะของครูที่ดีด้วย

ภาคผนวก

แบบสอบถามฉบับที่ 1

(แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา)

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้บริหาร ซึ่งท่านเป็นผู้หนึ่งที่อยู่ในกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถามนี้ (เฉพาะผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษาเท่านั้น กรุณาอย่าให้ผู้อื่นตอบ)
2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมาตามที่ท่านได้ปฏิบัติหรือมีประสบการณ์หรือมีความคิดเห็นในเรื่องนั้นๆ จริงๆ
3. คำตอบของท่าน จะไม่มีการนำไปพิจารณาว่าผิดหรือถูก คุณค่าของคำตอบอยู่ที่ความถูกต้องกับความเป็นจริง ไม่ใช่ตอบเพราะเห็นว่าดีหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ
4. ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะนำไปใช้ในการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานโยบายทางการศึกษา และขอรับรองว่า คำตอบของท่าน จะไม่ถูกนำไปเปิดเผยให้ผู้อื่นไม่เกี่ยวข้องทราบเป็นอันขาด การเผยแพร่จะกระทำในภาพรวมเท่านั้น และจะเผยแพร่เพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้น
5. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเอกสาร “ปกปิด” ของทางราชการ เมื่อตอบเสร็จแล้วหรือในกรณีที่ไม่ได้ตอบ จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม กรุณาส่งคืน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาด้วย จะขอบคุณยิ่ง

คำชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม

1. ในการตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ ขอให้ท่านอ่านคำถามให้เข้าใจประเด็นที่ถาม แล้วให้เลือกคำตอบที่มีไว้ให้ในข้อ ก ถึง จ เพียงข้อละคำตอบเดียว โดยการเขียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษร ก ข ค ง หรือ จ ที่เลือกคำตอบ (ตอบในตัวอย่างแบบสอบถามเลย)
2. ในกรณีตอบไปแล้ว แต่ต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดฆ่าคำตอบเดิมเสียก่อนแล้วไปตอบข้อใหม่

3. แบบสอบถามฉบับนี้ มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 40 ข้อ โปรดตอบให้ครบทุกข้อ การตอบไม่ครบทุกข้อจะทำให้ได้ผลไม่สมบูรณ์ และจะทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ได้

เมื่อพร้อมแล้ว ลงมือตอบได้เลย |||▶

1. เวลาพูดต่อหน้าคนหมู่มาก ท่านรู้สึกประหม่า หรือตื่นเต้นหรืออึดอัดใจเพียงใด

ก. น้อยที่สุด	ข. น้อย	ค. ปานกลาง	ง. มาก	จ. มากที่สุด
---------------	---------	------------	--------	--------------

2. ในระยะเวลาที่ผ่านมา เมื่อท่านเขียนรายงาน หรือเอกสารให้ผู้อื่นอ่าน มีคนไม่เข้าใจสิ่งที่ท่านเขียนบ่อยเพียงใด

ก. บ่อยมาก	ข. บ่อย	ค. พอมีบ้าง	ง. นาน ๆ ครั้ง	จ. ไม่เคยมี
------------	---------	-------------	----------------	-------------

3. เมื่อท่านพูดอะไรออกไปมีคนเข้าใจผิดในคำพูดของท่านบ่อยเพียงใด

ก. ไม่เคยมี	ข. นาน ๆ ครั้ง	ค. พอมีบ้าง	ง. บ่อย	จ. บ่อยมาก
-------------	----------------	-------------	---------	------------

4. เมื่อท่านต้องเขียนรายงานเรื่องต่างๆ ตามภาระหน้าที่ที่ต้องทำ ท่านได้รับความลำบากในวิธีการเขียนรายงานนั้นมากน้อยเพียงใด

ก. มากที่สุด	ข. มาก	ค. ปานกลาง	ง. น้อย	จ. น้อยมาก
--------------	--------	------------	---------	------------

5. เวลาท่านเสนอความคิดอะไรบางอย่างต่อผู้บังคับบัญชาของท่าน ท่านรู้สึกลำบากใจบ่อยเพียงใด

ก. น้อยมาก	ข. น้อย	ค. พอมีบ้าง	ง. บ่อย	จ. บ่อยมาก
------------	---------	-------------	---------	------------

6. เมื่อคิดย้อนหลังไปในอดีตท่านคิดว่าท่านมีความมั่นใจในตนเองเพียงใด

ก. ไม่มากเลย	ข. เท่าๆ กับคนทั่วไป และเชื่อว่าพอดี	ค. มากกว่าคนทั่วไปๆ ไปเล็กน้อย	ง. มาก	จ. มากทีเดียว จนบางครั้งเกินขอบเขต
--------------	--------------------------------------	--------------------------------	--------	------------------------------------

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. ปกติท่านชอบทำงานแบบไหน

- ก. ทำคนเดียว
- ข. ทำกับคนใดคนหนึ่งโดยใกล้ชิด
- ค. ทำกับคนกลุ่มเล็กๆ
- ง. ทำกับกลุ่มคนจำนวนพอประมาณ
- จ. ทำกับคนหมู่มาก

14. เวลาท่านพบคนแปลกหน้า ตามปกติท่านทำอะไร

- ก. ท่านแนะนำตัวเองทันที และเป็นผู้พยายามเริ่มการสนทนา
- ข. ท่านแนะนำตัวเองทันที และช่วยเสริมการสนทนา
- ค. แนะนำตัวเอง และคอยดูท่าทีของเขาก่อน
- ง. คอยให้เขาเริ่มต้นก่อน
- จ. หลีกเลี่ยงการพบปะกับคนแปลกหน้า

15. ท่านรู้สึกบ่อยเพียงใดว่า การทำงานร่วมกับคนอื่น ทำให้เกิดความตึงเครียดยิ่งขึ้นหรือไม่ก็เป็นการทำลายสมาธิของท่าน

- ก. บ่อยมาก
- ข. บ่อย
- ค. พอมีบ้าง
- ง. นานๆ ครั้ง
- จ. ไม่เคยเลย

16. เท่าที่ผ่านมา ท่านจัดการกับการเงินส่วนตัวอย่างไร

- ก. จัดงบประมาณเองอย่างถ่วงถี้ และ จัดบัญชีรายจ่ายทุกบาททุกสตางค์
- ข. จัดบัญชี และใช้ตามแผนกว้าง ๆ
- ค. ไม่จัดบัญชี แต่วางแผนการใช้จ่าย
- ง. คอยดูกระเป๋าอยู่เสมอ จัดบัญชีรายจ่ายด้วย
- จ. ใช้จ่ายตามเหตุการณ์

17. ท่านรู้สึกอย่างไรกับงานชนิดที่ต้องทำเหมือนกันทุกๆ วัน และเป็นงานที่มีการแข่งขันด้วย

- ก. ชอบ
- ข. ทำได้ แต่นาน ๆ ก็นึกเบื่อบ้าง
- ค. เฉย ๆ จะทำได้ จะเลิกก็ได้
- ง. ไม่ชอบ แต่ถ้าผลตอบแทนดีก็ทำ
- จ. ไม่อยากทำงานแบบนั้นเลย

18. ท่านทำตารางเวลา และดำเนินชีวิตตามกำหนดการในตารางเวลานั้นเพียงใด
ก. ไม่ทำเช่นนั้นเลย ข. ทำน้อย
ค. ทำบ้าง ง. ทำพอประมาณ จ. ส่วนใหญ่ทำเช่นนั้น
19. หากมีบางสิ่งบางอย่างในบ้านของท่านจำเป็นต้องได้รับการซ่อมแซม ปกติท่านทำอย่างไร
ก. จัดการซ่อมทันที
ข. ทิ้งไว้ก่อน จนกว่าจะทำงานอื่นที่สำคัญให้เสร็จก่อน
ค. ทิ้งไว้ก่อน จนกว่าจะทำงานอื่นๆ เสร็จก่อน
ง. รอไว้จนกว่าจะจำเป็นต้องซ่อมจริงๆ
จ. หาช่างมาซ่อม
20. ท่านคิดว่า ท่านเป็นคนมีระเบียบเพียงใด
ก. ไม่มีระเบียบเลย ข. ไม่ค่อยมีระเบียบเท่าใดนัก
ค. มีระเบียบพอประมาณ ง. ส่วนใหญ่มีระเบียบ
จ. มีระเบียบมาก
21. เวลาที่ท่านทำงาน พวกกฎ ระเบียบต่างๆ ทำให้ท่านหัวเสียและรำคาญบ่อยเพียงใด
ก. ไม่เคยเลย ข. น้อย
ค. มีบ้าง ง. มาก จ. มากทีเดียว
22. ท่านคิดว่า ความสำเร็จทางฐานะทางการเงินมีความสำคัญอย่างไรต่อชีวิตของท่าน
ก. เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต ข. เป็นสิ่งสำคัญ
ค. การมีฐานะนั้นเป็นเรื่องดี ง. ไม่ค่อยสำคัญอะไรนัก
จ. ไม่สำคัญเลย
23. ท่านนำเอาแนวความคิดแปลก ๆ หรือ ความคิดซึ่งอยู่ในระหว่างการทดลองมาใช้กับเพื่อนร่วมงานของท่านบ่อยเพียงใด
ก. ไม่เคยเลย ข. น้อยมาก
ค. ก็มีบ้าง ง. บ่อย
จ. บ่อยมาก/ทำเป็นประจำ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

24. ท่านชอบคุยเรื่องทั่วไปกับบุคคลที่มีอาชีพเดียวกันกับท่านมากน้อยเพียงใด

ก. ชอบมาก	ข. ชอบ
ค. ชอบบ้างเล็กน้อย	ง. ไม่ค่อยชอบ
	จ. ไม่ชอบเลย

25. เมื่อเทียบกับเพื่อนร่วมงานของท่าน ท่านรู้สึกว่าท่านมีลักษณะเป็นคนช่างคิดช่างฝันหรือช่างทำ เพียงใด

ก. มีมากทีเดียว	ข. มีมากกว่าคนส่วนใหญ่
ค. มีปานกลาง	ง. มีเล็กน้อย
	จ. ไม่มีเลย

26. เมื่อมีคนบอกในหน้าที่สุดท้ายว่างานนั้นๆ นั้น จะต้องเสร็จ ท่านรู้สึกหัวเสียเพียงใด

ก. ไม่หัวเสียเลย	ข. หัวเสียน้อยมาก
ค. หัวเสียบ้าง	ง. หัวเสียมาก
	จ. หัวเสียมากทีเดียว

27. ท่านคิดว่าท่านเป็นคนมีความสามารถที่จะทนต่อความกดดัน ความตึงเครียด และความสับสนได้มากน้อยเพียงใด

ก. มีมาก	ข. มากกว่าคนส่วนใหญ่
ค. เหนือขีดปานกลาง	ง. ประมาณปานกลาง
จ. อาจจะต่ำกว่าขีดปานกลาง	

28. เท่าที่ผ่านมา ในขณะที่ท่านกำลังครุ่นคิดถึงปัญหาอย่างหนึ่ง แล้วมีคนมาขัดจังหวะท่านรู้สึกอย่างไร

ก. ไม่เป็นไร ชอบเสียอีก	ข. ไม่ค่อยหัวเสียเท่าไรนัก
ค. หัวเสียเล็กน้อย เพราะไม่ยอมให้ใครมาขัด	ง. หัวเสีย แต่ไม่มากนัก
จ. หัวเสียมาก	

29. โดยทั่ว ๆ ไป ท่านชอบและเลือกที่จะทำงานอย่างไร ใน 5 ข้อต่อไปนี้

ก. ทำหลายๆ อย่าง โดยไม่จำเป็นต้องเสร็จทุกอย่าง	ข. ทำหลายๆ อย่างพร้อมกันไปเลย
ค. ทำหลายๆ อย่าง แต่ไม่จำเป็นต้องเริ่มพร้อมกัน	ง. ทำสักอย่างหรือสองอย่างพร้อมกัน
จ. ทำครั้งละหนึ่งอย่างให้เสร็จเป็นขั้นๆ ไป	

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

36. ความสัมพันธ์ของท่านกับคนอื่น สมัยเมื่อเรียนหนังสืออยู่เป็นอย่างไร
- ก. ปกติท่านเป็นหัวหน้า
 - ข. บางครั้งท่านเป็นหัวหน้า
 - ค. ทุกคนเหมือนๆ กัน
 - ง. ตามผู้อื่นในบางโอกาส
 - จ. ปกติท่านจะคอยทำตามผู้อื่น
37. มองย้อนหลังไป ในการประชุมหรือสัมมนาที่ผ่านๆ มา ท่านเป็นคนเช่นไร
- ก. ท่านรู้สึกมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น และคนอื่นมักจะคล้อยตาม
 - ข. ท่านรู้สึกมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นแต่คนอื่นไม่เห็นด้วยเสมอไป
 - ค. ท่านรู้สึกกังวลที่จะแสดงความคิดเห็นแต่เมื่อแสดงออกมาก็มักจะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นเสมอ
 - ง. ท่านรู้สึกกังวลที่จะแสดงความคิดเห็นเพราะไม่แน่ใจว่าจะมีคนเห็นด้วย
 - จ. ปกติ ท่านจะไม่แสดงความคิดเห็น
38. ตั้งแต่สมัยที่ท่านยังเมื่อเรียนหนังสืออยู่จนถึงบัดนี้ ท่านคิดว่าท่านมีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพียงใด
- ก. มีน้อยมาก
 - ข. มีน้อย
 - ค. มีบ้าง
 - ง. มีมาก
 - จ. มีมากที่สุดทีเดียว
39. เทียบกับคนอื่นๆ ท่านคิดว่าท่านอยู่ในกลุ่มใดในด้านการทำงาน
- ก. กลุ่ม 1 เปอร์เซนต์บน (หัวกะทิ)
 - ข. กลุ่ม 10 เปอร์เซนต์บน
 - ค. กลุ่ม 20 เปอร์เซนต์บน
 - ง. กลุ่มครึ่งบน
 - จ. กลุ่มครึ่งล่าง
40. ในการอภิปรายกลุ่มที่ท่านมีโอกาสเข้าร่วมด้วย ท่านได้พยายามที่จะให้ผู้อื่นเข้าใจในความคิดเห็นของท่านเพียงใด
- ก. ไม่พยายามเลย
 - ข. พยายามนิดหน่อย
 - ค. พยายามพอประมาณ
 - ง. พยายามมาก
 - จ. พยายามเต็มที่

✍ กรรณำให้ข้อมูลส่วนตัวเพิ่มเติม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่ตรงกับความจริง หรือเติมคำในช่องว่างแล้วแต่กรณี

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ ปี
3. อายุราชการการ ปี
4. เป็นผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษามาแล้ว (รวมทุกแห่ง) ปี
5. เฉพาะที่เป็นผู้บริหารที่สถานศึกษานี้ ปี
6. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - () 1. ปริญญาตรี
 - () 2. ปริญญาโท
 - () 3. ปริญญาเอก
7. สาขา/วิชาเอกที่จบการศึกษาสูงสุด
 - () 1. บริหารการศึกษา
 - () 2. ศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ที่ไม่ใช่สาขาการบริหารการศึกษา
 - () 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ในกรณีที่ท่านต้องการทราบผลจากการตอบแบบสอบถามนี้ (เฉพาะของตัวท่านเองเปรียบเทียบกับภาพรวม) จะให้ส่งผลดังกล่าวไปที่ใด (ถ้าไม่ต้องการทราบ ก็ไม่จำเป็นต้องกรอก)

ชื่อผู้รับ

ที่อยู่ ถนน ตำบล

อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์

แบบสอบถามฉบับที่ 2

(ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา)

คำชี้แจง

รหัสสถานศึกษา

--	--	--	--	--	--

สำหรับผู้วิจัย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่เลือกเป็นคำตอบ หรือ
 ในช่องที่ตรงกับคำตอบ หรือในช่องที่ตรงคำตอบหรือเติมคำ / ข้อความ หรือ
 ตัวเลข (แล้วแต่กรณี) ลงในช่องว่างที่กำหนด

- ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง เลขที่ ถนน
 ตำบล อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์
- ระยะทางจากโรงเรียนนี้ถึงที่ตั้งอำเภอประมาณ ก.ม.
 อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ก.ม.
- นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนด้วยพาหนะหรือวิธีการแต่ละอย่างต่อไปนี้
 ประมาณร้อยละเท่าไร

วิธีการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน	ร้อยละของนักเรียน
เดินด้วยเท้า	
ใช้จักรยาน	
โดยรถจักรยานยนต์	
วิธีอื่นๆ คือ	
รวม	100

- บริเวณโรงเรียนทั้งหมด มีพื้นที่ประมาณ ไร่
- มีอาคาร/สถานที่/อุปกรณ์ต่อไปนี้ในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร

รายการ	มีพอเพียง	มีแต่ไม่พอเพียง	ไม่มี
ห้องเรียน			
หนังสือ/เอกสาร//ในห้องสมุด			
ห้องทดลองวิทยาศาสตร์			
ห้องเรียนภาษาอังกฤษ (Sound Lab)			
โรงฝึกพลศึกษา			
สนามกีฬา			

รายการ	มีพอเพียง	มีแต่ไม่พอเพียง	ไม่มี
แปลงเกษตร			
เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้เฉพาะเพื่อ การเรียนรู้ การสอน มีจำนวน (โปรตระบบ)...เครื่อง			

สำหรับผู้วิจัย

มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน หรือในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา
คือ.....

5. ระดับชั้นที่เปิดสอนในปัจจุบัน (ตอบทุกระดับที่เปิดสอน)

อนุบาล/ก่อนประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

6. จำนวนนักเรียน และห้องเรียนรวม แยกตามระดับ/ชั้น (รายการใดไม่มี
ให้เว้นว่างไว้ หรือขีดเส้น--)

จำนวน	ระดับชั้น			
	อนุบาล/ ก่อนประถม	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย
ห้องเรียน (รวม)				
นักเรียน (รวม)				

7. จำนวนผู้บริหารและครูผู้สอน แยกตามระดับการศึกษา

กลุ่ม	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
ผู้บริหาร/รอง				
ครูผู้สอน				

มีครูอัตราจ้าง รวม คน

8. โดยภาพรวม สถานศึกษานี้ขาดแคลนครู/อาจารย์ หรือไม่

ไม่ขาดแคลน

ขาดแคลน (โปรดระบุสาขา/วิชาเอกที่ขาดแคลนมากที่สุด 3 ลำดับแรก)

1) สาขา/วิชาเอก.....

2) สาขา/วิชาเอก.....

3) สาขา/วิชาเอก.....

แบบสอบถามฉบับที่ 3

(แบบสอบถามครูผู้สอน)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ ประสงค์จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของสถานศึกษา และของครูผู้สอนในเรื่องต่าง ๆ ในปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ และข้อมูลที่ต้องการตรงกับความเป็นจริงเท่านั้นจึงจะเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงขอให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริง (จากการวิจัยที่ทำมาก่อนแล้วพบว่า คำตอบที่ได้จากครูมีความเชื่อถือได้สูง จึงขอรบกวนคุณครูอีกครั้งหนึ่ง)

ตอนที่ 1 การดำเนินงานสถานศึกษา

รหัสสถานศึกษา

--	--	--	--	--	--

ข้อ	รายการ/ข้อเท็จจริง	ระดับความเป็นจริง				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	บุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน					
2	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้สถานประกอบการ องค์กรชุมชน และองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลงานของสถานศึกษา					
3	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้					
4	สถานศึกษารายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ					
5	สถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	รายการ/ข้อเท็จจริง	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
6	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพบปะระหว่างผู้ปกครอง และครูเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ					
7	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม/ช่วยเหลือการเรียนรู้ของผู้เรียนที่บ้าน					
8	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของสถานศึกษาได้					
9	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
10	สถานศึกษาใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน					
11	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาทรัพยากร และความต้องการของชุมชน					
12	ในการประชุมครูแต่ละครั้ง ผู้บริหารย้ำกับครูว่ากระบวนการเรียนการสอน ต้องให้ความรู้คู่คุณธรรม					
13	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง					
14	สถานศึกษาจัดให้มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานของครูอย่างเหมาะสม					

สำหรับผู้วิจัย

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	รายการ/ข้อเท็จจริง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
15	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ขวัญกำลังใจแก่ครูที่เอาใจใส่การเรียนการสอน					
16	สถานศึกษามีการจัดทำสาระของหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม					
17	สถานศึกษาสันับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่					
18	สถานศึกษาสันับสนุนให้ครูรวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (วิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย)					
19	สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ					
20	สถานศึกษามีสื่อการเรียนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
21	สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และทรัพยากรธรรมชาติ					
22	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง					
23	สถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ใน					

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	รายการ/ข้อเท็จจริง	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
	การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน						
24	สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความ สามารถ ความถนัด และความสนใจ ของตนเอง						
25	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ ผู้เรียนรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน						
26	สถานศึกษามีกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ ผู้เรียน มีคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีวินัย ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ฯลฯ						

ตอนที่ 2 การดำเนินงาน/การปฏิบัติของครูผู้สอน

ในฐานะที่เป็นครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ ท่านได้ดำเนินการหรือมี
ลักษณะตามรายการต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (กรุณาตอบตามระดับที่เป็นจริง
อย่าตอบเพราะเห็นว่าควรทำในระดับนั้น)

ข้อ	การดำเนินงาน/ การปฏิบัติของครูผู้สอน	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	สำหรับผู้วิจัย
1	จัดทำแผนการเรียนการสอน โดยมี การวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ ผู้เรียนปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับ ชีวิตจริง						
2	เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียนกับครู กับบุคคลอื่น และกับสิ่งแวดล้อม หรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ						

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	การดำเนินงาน/ การปฏิบัติของครูผู้สอน	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
3	ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทุกวิชามีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เช่น ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น					
4	จัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ รวม ทั้งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน มีความรอบรู้และเกิดการเรียนรู้					
5	ใช้วิธีการกระตุ้น เร้าความสนใจ ผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม					
6	ใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง					
7	จัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้ ประสบการณ์เพิ่มเติม เช่น จัดให้มี กิจกรรม ชมรม ชุมนุม กิจกรรมใน โอกาสต่างๆนอกเหนือจากชั่วโมงปกติ					
8	ฝึกให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด ปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาใน ชีวิตประจำวันได้					
9	ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง สถานที่จริง และประสบการณ์จริง					
10	ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทำกิจกรรม และสรุปเป็นสาระสำคัญด้วยตนเอง มากกว่าฟังครูอธิบายหรือบอกให้จด					
11	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง					

สำหรับผู้วิจัย

ข้อ	การดำเนินงาน/ การปฏิบัติของครูผู้สอน	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
12	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง					
13	ฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผลและวางแผนเป็น					
14	ฝึกให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบทำคนเดียวและทำเป็นกลุ่ม					
15	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถตามความถนัดและความสนใจ					
16	ดำเนินการประเมินผลควบคู่ไปในระหว่างการเรียนการสอน					
17	ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบ					
18	ฝึกให้ผู้เรียนประเมินตนเองและยอมรับผลการประเมินจากเพื่อนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา					
19	ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความประพฤติ คุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน					
20	ประเมินความสามารถของผู้เรียนทางด้านทักษะ กระบวนการคิด การใช้เหตุผล					
21	ประเมินการร่วมกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน					

สำหรับผู้วิจัย

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	การดำเนินงาน/ การปฏิบัติของครูผู้สอน	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
22	ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชนในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ					
23	นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
24	มีความรักและเมตตาต่อผู้เรียน เอาใจใส่ดูแล เอื้ออาทรกับทุกข์สุขของผู้เรียน					
25	ประพฤติกและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามกรอบศีลธรรมและวัฒนธรรมไทย					
26	มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา					
27	ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
28	ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์					
29	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอน					
30	มีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน					
31	มีความเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน					

สำหรับผู้วิจัย

ตอนที่ 3 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนักเรียน

ในฐานะของครูผู้สอนในสถานศึกษาแห่งนี้ นักเรียนที่ท่านสอนหรือที่ท่านรู้จัก มีลักษณะหรือพฤติกรรมในแต่ละข้อต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด

ข้อ	รายการ/ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เรียน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ประพฤติตนตามกฎระเบียบของสถานศึกษา เช่น มาเรียนสม่ำเสมอ แต่งกายถูกระเบียบ เป็นต้น					
2	ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
3	มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น แบ่งปันอุปกรณ์การเรียนขนมอาหารให้เพื่อน					
4	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวม					
5	มีความซื่อสัตย์					
6	ชอบทำงานร่วมกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่ม					
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
8	สนใจและชอบอ่านหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา					
9	พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จตามกำหนดหรือตามเป้าหมาย					
10	ทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่งครูเสมอ					
11	กล้าแสดงออก เช่น เสนอความคิดเห็น ตั้งคำถาม					
12	มีการคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด					

สำหรับผู้วิจัย

**ในฐานะที่ท่านเป็นครู ท่านมีคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้อย่างไร
(กรุณาตอบตามความเป็นจริง อย่าตอบเพราะเห็นว่าคำตอบนั้นดี)**

1. ถ้ามีคนบอกว่าครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนนี้มีความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการศึกษา นโยบายการศึกษาของประเทศ รวมทั้งแผนงาน โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา ยังอยู่ในระดับที่ไม่พอเพียงพอท่านคิดว่าเขาพูดจริงมากน้อยเพียงใด
 - ก. จริงอย่างยิ่ง
 - ข. จริงมาก
 - ค. จริงพอประมาณ
 - ง. ไม่ค่อยจริง
 - จ. ไม่จริงเลย
2. การสอนนักเรียนเหมือนๆ กันทุกวัน ในปัจจุบันนี้ท่านรู้สึกอย่างไร
 - ก. เบื่อหน่ายมากที่ต้องสอนจำเจทุกวัน
 - ข. รู้สึกเบื่อเป็นบางครั้ง
 - ค. ซินเสียแล้ว เพราะอย่างไรก็ต้องสอน
 - ง. ไม่เบื่อ เพราะรู้ว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ
 - จ. ไม่เบื่อเลย ได้สอนแล้วสบายใจดี
3. หากมีเพื่อนครูหรือผู้บังคับบัญชาหรือใครก็ตามมาบอกว่าท่านมีข้อบกพร่องอย่างนั้นอย่างนี้ ท่านจะรู้สึกอย่างไร
 - ก. โกรธทันที เพราะรับไม่ได้
 - ข. โกรธ ถ้าเรื่องที่เขามาบอกนั้นไม่จริง
 - ค. ไม่ค่อยพอใจ เพราะข้อบกพร่องเป็นเรื่องของเรา คนอื่นไม่ควรมายุ่ง
 - ง. เฉย ๆ เพราะการติชมเป็นเรื่องธรรมดา
 - จ. รู้สึกขอบคุณที่เขามาช่วยชี้ข้อบกพร่องให้เรา
4. ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนนี้ยังมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ก. จริงอย่างยิ่ง	ข. จริงมาก
ค. จริงพอประมาณ	ง. ไม่ค่อยจริง
จ. ไม่จริงเลย	

5. ถ้ารัฐบาลจัดให้มีโครงการเกษียณก่อนอายุครบ 60 ปี (Early Retirement) อีกครั้งหนึ่ง ท่านจะเข้าร่วมโครงการหรือไม่ อย่างไร
 - ก. เข้าร่วมอย่างแน่นอนโดยไม่มีเงื่อนไข
 - ข. เข้าร่วม ถ้าผลตอบแทนดี
 - ค. ยังตัดสินใจตอนนี้ไม่ได้ ยังไม่แน่ใจ
 - ง. คงจะไม่เข้าร่วม เพราะอย่างไรเสียอาชีพครูก็ยังเป็นอาชีพที่สุจริต
 - จ. ไม่เข้าร่วมแน่นอน ยังห่วงนักเรียน
6. ในฐานะทางเศรษฐกิจหรือสภาวะการเงินของท่านเป็นอย่างไร
 - ก. อยู่ในฐานะลำบาก มีหนี้สินมาก รายได้ไม่พอกับรายจ่าย
 - ข. ไม่ค่อยตึงเครียด มีหนี้สินบ้าง ลำบากเล็กน้อย
 - ค. ฐานะปานกลาง แม้จะมีหนี้สินบ้างแต่สามารถชำระหนี้ได้โดยไม่ลำบาก
 - ง. ฐานะปานกลาง และก็ไม่มีหนี้สินอะไร
 - จ. ฐานะอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่มีปัญหาทางการเงินเลย
7. สุขภาพของท่านตอนนี้เป็นอย่างไร
 - ก. ทั้งร่างกายและจิตใจไม่ดีเลย
 - ข. สุขภาพกายดี แต่จิตใจไม่ค่อยดี
 - ค. สุขภาพกายไม่ค่อยดี แต่สุขภาพจิตดี
 - ง. ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นปกติดี
 - จ. ทั้งร่างกายและจิตใจ อยู่ในสภาพดีมาก
8. ท่านมีความคิดที่จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นหรือไม่
 - ก. เปลี่ยนแน่ ๆ รอโอกาสอยู่เท่านั้น
 - ข. อยากเปลี่ยนเหมือนกัน ถ้าได้ค่าตอบแทนที่ดีกว่า
 - ค. แต่อยากเปลี่ยนสังกัดเท่านั้น ไม่ถึงกับอยากเปลี่ยนอาชีพ
 - ง. คิดอยู่เหมือนกัน แต่คิดแล้วก็ไม่เฉยๆ
 - จ. อาชีพครูก็ดีอยู่แล้ว ไม่คิดจะไปประกอบอาชีพอื่น
9. ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา มีคนนิทาท่านเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของท่านบ่อยเพียงไร

ก. มีเป็นประจำ	ข. มีบ่อยเหมือนกัน
ค. มีบ้าง ไม่ถึงกับบ่อย	ง. มีน้อยมาก นับครั้งได้
จ. ไม่เคยถูกว่าเลย	

สำหรับผู้วิจัย

10. ตามความรู้สึกของท่าน ท่านคิดว่าอาชีพครูในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร

- ก. น่าเบื่อหน่าย
- ข. ตกต่ำไปมาก
- ค. เหมือน ๆ อาชีพอื่น
- ง. ดีกว่าบางอาชีพ
- จ. เป็นอาชีพที่น่ายกย่อง ภูมิใจที่ได้เป็นครู

สำหรับผู้วิจัย

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและตรงไปตรงมา

โปรดส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประสานงานเรื่องนี้
เพื่อรวบรวมส่งไปยัง สกศ.ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.อำรุง จันทวานิช

เลขาธิการสภาการศึกษา

นายนพพร สุวรรณรุจิ

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นางสุรางค์ โพธิ์พฤษภาวงศ์

ที่ปรึกษาด้านวิจัยและ

ประเมินผลการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล

การจัดการศึกษา

คณะผู้วิจัยและเขียนรายงาน

ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

ผู้รับผิดชอบโครงการและประสานงานร่วมกับคณะนักวิจัย

ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี

นางสาวทวีพร บุญวานิช

ดร.มรกต ศรีสุข

นางสาวรุ่งตะวัน หอเจริญ